

HopeChannel
SVERIGE

Tankar om livet

– UTIFRÅN LUKASEVANGELIET

Ett andakts- eller gruppamtalsmaterial där Lukasevangeliets 24 kapitel är uppdelat på 140 avsnitt.

Dessa bibelstudier finns även som en podd för dig som föredrar att lyssna, [HopeChannel.se](https://www.hopechannel.se) under Lyssna – Tro.

VARJE AVSNITT BESTÅR AV:

ETT ORD PÅ VÄGEN
– vad bibeltexten kan säga oss.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN
– korta förklaringar.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL
– något att fundera över.

LUKAS 1:1–7

ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi kan känna igen oss i Lukas. Han är, precis som vi, inte själv ögonvittne till det stora som hänt i och med Jesus. Ändå hindrar det honom inte från att berätta vad han hört. Han har noga undersökt ögonvittnesskildringarna och blivit övertygad om att de är tillförlitliga. Nu delar han med sig av sin tro till ”högt ärade Theofilos, troligtvis en romersk tjänsteman.

Lukas är medveten om att det han tänker berätta kan låta väl fantastiskt och beskriver därför först personernas bakgrund. ”Tro mig”, vill han liksom säga till oss. ”Jag har undersökt allt och funnit det vara sant.” Ja, även i vår tid får vi tro, lita på, att det Lukas berättar är tillförlitligt.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Bibels inspiration: Paulus skrev att skrifterna är inspirerade av Gud (2 Tim. 3:16). Petrus säger att de är ord från Gud som den helige Ande gett (2 Pet. 1:21). Bibeln uttrycker därför Guds tanke, hans syfte och vilja. Författarna var ledda av Gud men texten präglas givetvis av deras egen stil och kulturbakgrund. (2 Pet. 3:16)

Prästsystemet: 24 av prästen Arons sonsöner bildade prästavelningarna. Avias var den åttonde (1 Krön. 24:10). På Jesu tid var det ca 1000 personer i varje avdelning. De tjänstgjorde en vecka två gånger om året, samt vid de tre stora högtiderna.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Det var en skam på den tiden att vara barnlös och gav rätt till skilsmässa. Varför drabbar det andliga människor?

LUKAS 1:8–17

ETT ORD PÅ VÄGEN

Gud ville hjälpa Sakarias till att tro det som skulle ske.

Han mötte honom i templet, platsen för Guds speciella närvaro. Efter alla år av prästtjänst fick han denna dag tända rökelsen. Att ängeln visade sig på höger sida om altaret var ett tecken på Guds välvilja. Han påminner också om att det han nu skulle berätta är svar på bön. Sakarias kunde känna igen det som sades till honom från profeten Malaki i Mal. 3:1; 4:5, 6

Gud vill även i vår tid hjälpa oss att tro. Det kan ske genom att Han visar sin omsorg om oss i olika vardagshändelser, det vi ofta kallar för tur och lyckliga omständigheter.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Rökelsealtaret: På altaret i det Heliga tändes rökelse varje morgon och kväll (kl. 9,15). Då bad prästen för folket, om förlåtelse för deras synd och om Messias ankomst. Rökelsen påminde om att inte ens deras böner i sig var ”rena” inför Gud, utan behövde ett offer. Tack vare Jesus offer kan vi frimodigt närma oss Gud och tillbe honom (Hebr. 4:14-16).

Kasta lott: Den förnämsta uppgiften för en präst i templet var att tända rökelsen. som man kastade lott om, Det fick man bara göra en gång i livet. Man kastade lott om det genom att en grupp präster stod i halvcirkel och räckte upp ett eller flera fingrar. Dessa räknades sedan tills man kom till den person som ett förut bestämt tal slutade med.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

När kan Gud ”använda” det onda som drabbar oss till något gott? Finns det villkor?

LUKAS 1:18–25

ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi kan bli förvånade över att Sakarias har så svårt att tro att det han bett om hela sitt liv nu ska ske. Men ändå kan vi nog känna igen oss. Det är svårt att vara uthållig när tiden går och inget av det vi bett om och hoppats på sker. Det är lätt att tro att det är fel på oss själva. Ibland kan vi få sådana antydningar från andra. Så gjorde Jobs vänner och kanske var det också så för Elisabeth. Men det som nu skedde blev istället en bekräftelse. Ja, t.o.m. Sakarias stumhet som var ett resultat av hans bristande tro blev ett vittnesbörd om Guds mäktiga ingripande. Elisabeth kunde verkligen ha sjungit: Han har ”vänt min ängslan till jubelsång.”

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Barnlösa får barn: Det finns exempel i Gamla Testamentet på detta. Sara var gammal när hon fick Isak (1 Mos. 8:10-14). Hanna var barnlös men födde sedan Samuel som blev profet (1 Sam. 1).

Gabriel: Denna ängel nämns också vid namn i Daniels bok. (Dan. 8:16, 9:21) Även då gav han löfte om Messias. Att ”stå vid Guds tron” beskriver hans höga ställning inför Gud. Detta nämns för att ge ytterligare tyngd åt orden.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför borde Sakarias ha trott på ängels ord? Sakarias hade svårt att tro på i vår tid? Hur ska vi förhålla oss till det?

LUKAS 1:26–38

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det som är nytt och okänt skrämmer oss ofta och vi ryggat tillbaka. När vi läser och samtalar om vad Gud har gjort i det flydda hjälper det oss att lita på Honom.

Det som även då ansågs omöjligt inträffade trots allt.

När Herren vill leda oss handlar det ofta om uppbrott, att han önskar se något nytt. Då säger vi ofta som Maria: ”Hur är det möjligt?” Men inget är omöjligt för Gud om vi är villiga att som Maria säga: ”Jag står till ditt förfogande”.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Messiasförväntan: Många av uttrycken i ängels ord till Maria anspelar på den längtan efter Messias som fanns bland judarna på den tiden. De var hämtade från Gamla Testamentet: den Högstes son, Fader Davids tron, härska över Jakobs hus för evigt, helig, Guds son. Se t.ex. Jes. 9:6, 7. Namnet Jesus betyder ”Herren är frälsning”.

Nasaret: Det var en stad i Galileen med ett dåligt rykte. (Joh. 1:46) Det verkar som om den var en obetydlig ort eftersom den inte omnämns i samtida skrifter som t.ex. Talmud eller av den judiske historieskrivaren Josefos (c.a. 37-100 e.kr.)

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Maria blir med barn utan en man. Hur är det möjligt? Varför skulle det vara viktigt att det handlar om en jungfrufödsel för den kristna tron?

LUKAS 1:39–45

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Lukas är medveten om att det Elisabeth här säger inte är ett väl uttänkt välkomsttal, utan något som den Helige Ande ledde henne att säga. Maria som var en ung flicka skulle visa den äldre kvinnan vördnad. Ändå är det Elisabet som titulerar Maria med orden ”Min Herres Moder”. Det hon själv fått uppleva, att bli gravid som gammal, var inget i jämförelse med det som Maria skulle få vara med om, att föda Herren själv. Den Helige Ande låter även det ofödda barnet bekräfta glädjen över att Messias ska födas.

Ja, saliga är även vi när vi tror på det Herren säger till oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Maria intar en undanskymd roll i Nya Testamentets skrifter trots att hon fick föda Messias. Långt senare ökade hon i betydelse, troligtvis på grund av inflytandet från andra religioners tillbedjan av olika gudinnor i Romarriket.

I den kända katolska bönen ”Ave Maria” tituleras Maria som Guds Moder. Den hämtar sin inspiration från ängels ord i v. 28 och Elisabeths ord i v. 42. Bönen utökades på 1400-talet och lyder nu: ”Heliga Maria, Guds moder, bed för oss syndare nu och i dödens stund.”

Under reformationen tog man avstånd från all helgon-tillbedjan och då även från att be till Maria.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur verkar Gud se på ett foster efter vad vi kan läsa i det här avsnittet? (jfr Luk. 1:15) Vad har vi i vår tid för syn på det ofödda barnet?

LUKAS 1:46–56

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Maria delade med sig av sin förundran och glädje över vad Gud hade gjort för henne. Hon gav Gud all ära. Är de av oss som upplevt Guds oförtjänta nåd, hans frälsning också jublande glada?

Det är osäkert om Maria var medveten om hur rätt hon hade när hon här talar om den totala omvälvning som skulle äga rum när Gud nu ska uppfylla sitt löfte om Messias. Inte heller vi inser alltid vilken skillnad det kan innebära att bli kristen.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Hebreisk poesi i lovsången. Ett typiskt drag är att samma tanke upprepas med en viss variation: Min själ prisar... Min ande jublar... v. 46, 47. Ett annat drag finner vi i v. 51-53, där motsatser staplas i en bestämd ordning: A B, B1 A1, A2 B2. Det kallas för kiasm.

För Maria var Gamla Testamentets texter välbekanta. Hennes ord påminner ibland om Hannas lovsång i samband med Profeten Samuels födelse i 1 Sam. 2:1-10.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Marias lovsång vänder i v. 51-53 upp och ned på begreppen, moraliskt, socialt och ekonomiskt. Vilka likheter kan vi finna i Jesu undervisning och i den kristna församlingen genom tiderna?

LUKAS 1:57–66

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Omskärelsen var en glad släkt och vänfest. Den fick en extra stor betydelse den här gången eftersom barnlös-
hettens skam nu var borttagen. Herren själv hade visat sitt
välbehag mot dem. De blev återigen påmind om att det
var något speciellt med detta barn. Trots att traditionen
var att den förstfödde pojken övertog faderns namn
och att namnets betydelse hade varit passande (Sakarias
betyder ”Herren har kommit ihåg”), blev det inte så.
Istället får barnet heta Johannes, som ängeln hade sagt.
(Johannes betyder ”Herren har varit nådig”.)

Vi kan som Sakarias och Elisabeth vara lyhörda och
villiga att göra Guds vilja. Resultatet kan, då som nu, bli
att människor förundras över vad Gud har gjort.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Genom **Omskärelsen** blev en pojke upptagen bland Guds utvalda
folk. Därmed underordnade man sig också förbundets föreskrifter.
Att vara oomskuren blev ett uttryck för att inte ta emot eller vilja
följa Guds undervisning.

Skrivtavlan som Sakarias skrev på var en träplatta som var överdra-
gen med ett tunt lager vax.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Valet av namn blev en lojalitetshandling. Sakarias och Elisabet gjorde
det Gud hade låtit dem förstå var rätt och riktigt. Kan du ge exempel
på liknande händelser i ditt eget eller andra människors liv?

LUKAS 1:67–75

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Återigen är det den Helige Ande som får en människa
att berätta ting den inte själv har kunskap om. Löftena
om Messias kommer äntligen att gå i fullbordning, säger
Sakarias. Trots att det var ca 2000 år sedan Abraham
hade fått löftet, hade hoppet hållits levande.

Så här är det också för oss. För ca 2000 år sedan
lovade Jesus att han skulle komma tillbaka. Ibland kan
det kännas avlägset och svårt att tro att det kommer
att ske. Men uppfyllelsen av det förra löftet ger oss tillit
till att det kommer att hända en dag.

Guds folks högsta önskan var att få leva rätt och
tjäna Gud utan att behöva vara rädda för något. Visst
kan vi känna likadant.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Horn var en bild på makt och upphöjdhed. Det var därför en passan-
de bild på Messias. I varje hörn på templets brännofferaltare fanns
ett horn. Det var platsen för försoning. Där kunde man be om nåd.
Det var räddande, frälsande horn.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan vi hålla hoppet levande, när löftet om ett nytt liv, en ny
himmel och jord, trots allt gavs för så länge sedan?

LUKAS 1:76–80

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Johannes skulle bana väg för Herren Gud den Högste,
säger här hans far. Det är verkligen att vara utsedd från
livets begynnelse. Jesu roll som människa utstakas ock-
så här. Han ska förmedla förlåtelse och frälsning och
leda människor in på fridens och fredens väg.

Avsnittet speglar också de kristnas väg:

- Det finns sådant som hjälper oss att lyssna och ta emot.
- Information hjälper oss att förstå vad det handlar om.
- Se sitt behov av förlåtelse och ta emot det Gud vill ge.
- Lämna mörkret och gå in på fridens och fredens väg.

Detta kan du och jag få uppleva. Den vägen har vi för-
månen att få visa andra.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Fred. Grekiskan har samma ord för frid och fred. Dess betydelse är
fred, harmoni, välgång, hälsa. Det germanska ordet frid betydde kär-
lek, en vilja att älska och skydda. Fred var i svenskan från början en
uttalsvariant till frid men under 1800-talet fick orden olika innebörd,
dels en yttre, dels en inre upplevelse. Därför skulle det ibland ha varit
en fördel att ha haft med båda i översättningen av ordet.

”Guds barmhärtighet och mildhet” Ordagrants står det att vi får
del av ”magar” av Guds medkänsla. Platsen för känslor beskrevs på
bibelns tid vara våra inälvor. (jfr vårt ”hjärta”)

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Är alla människors liv utstakade från livets begynnelse eller var det
speciellt för Johannes?

LUKAS 2:1–7

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Tänk att det råkade bli så här! Kejsaren bestämmer sig för att ha en skattskrivning just när det är dags för Maria att föda och Josef blir tvungen att med sin höggravida trolovade, bege sig den långa vägen till Betlehem. Så föddes Jesus på rätt plats, den som profeten Mika förutsagt (Mika 5:2). Det är härligt att veta att Gud kan leda händelser i våra liv, så att de får en mening. Även människor som inte själva har en aning om det, som t.ex. kejsar Augustus, kan bli ledda av Gud. Hur mycket mer kan han då inte leda oss, om vi som Maria säger: "Låt din vilja ske med mig!"

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tiden för skattskrivningen är osäker. Inga kända källor nämner detta tillfälle då uppgifter om familj och egendom skulle inhämtas som underlag för beskattning. Kejsar Augustus regerade 31 f. Kr - 14 e. Kr. Quirinius var kejsarens man i området långt innan han blev utnämnd till ståthållare i Syrien år 6 e. Kr.

I Matt. 2:1 sägs det att Herodes levde när Jesus föddes. Han dog i april 4 f. Kr. Jesus var ca 30 år gammal enligt Luk. 3:23 i kejsar Tiberius 15:e regeringsår (27-28 e. Kr.). Hösten 5 f. Kr. kan därför vara tiden för Jesus födelse.

Upp till Betlehem (ca 800 möh). Det var en höjdskillnad på ca 400 m från Nasaret och en sträcka på 10 mil.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus födelse var planlagd av Gud. Vad kan anledningen vara att han ändå får födas i ett stall och av föräldrar som inte är ordentligt gifta?

LUKAS 2:8–14

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det måste ha varit en överväldigande händelse för herdarna. Inte bara själva ljuset som lyste upp natten, utan upplevelsen av gudomlig härlighet. Det som de får höra är också överrumplande. I flera tusen år hade deras förfäder försökt hålla hoppet om en räddare, en messias, levande. Utan förvarning får de nu reda på att den de väntat på är här. Han tituleras Herren av ängeln och sägs samtidigt ligga i en foderkrubba. Märkliga kontraster.

Att löftet om Messias äntligen infriades för judarna, kan ge oss en övertygelse om att vi kan lita på Guds löften till oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Messiasförväntningar fanns inte bara hos judarna. De österländska männen, som Matteus berättar om i Matt. 2, trodde tiden var inne för judarnas kung att födas. I romarriket hade många förlorat sin tro på de gamla gudarna. Efter en lång tid av politisk oro vilade nu den romerska freden under Kejsar Augustus över världen. Många såg honom som den efterlängtrade världsfrälsaren. Men ockuperade länder som Israel, längtade efter självständighet och hoppades på en messiasgestalt som kunde driva ut romarna ur landet.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Glädjen gäller hela folket enl. v.10, men i v. 14 verkar frid och fred gälla vissa utvalda. Hur hänger det ihop? Jämför gärna olika översättningar av v. 14.

LUKAS 2:15–21

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi har alla upplevt speciella händelser i våra liv, något utöver det vanliga och naturliga. Hur påverkar de våra liv? Herdarna tog sin upplevelse på allvar och de skyndade iväg. Det är lika angeläget för oss idag att få möta Jesus. Det kan vi bl.a. göra i bönen, bibelstudiet och gudstjänsten.

Herdarna, som ansågs vara bland de lägsta i samhället, fick förtroendet att vara de första som såg det som hänt. De höll inte inne med vad de upplevt, utan berättade det för andra som häpnade.

Att få dela vår glädje över vad Gud gjort med dem vi har omkring oss, kan bli lika naturligt för oss som det var för herdarna.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Herdarna tillhörde samhällets underklass. De ansågs opålitliga och fick inte vittna inför en domstol eller inneha officiella ämbeten. Inte heller kunde de besöka templet utan speciell förberedelse eftersom de ansågs vara rituellt orena.

Foderkrubban blir ett tecken eftersom det är osannolikt att ett kungabarn skulle kunna födas på en sådan plats. Kontrasten är total mellan foderkrubban och barnet som tituleras Messias, Herren.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan vi som inte sett änglar, berätta om för andra?

LUKAS 2:22–33

! ETT ORD PÅ VÄGEN

En nära gemenskap med Gud leder till en medvetenhet om hans ständiga närvaro och en önskan om att sätta honom främst i sitt liv, göra hans vilja. Det här leder som vi ser i texten, till en lyhördhet för Guds röst. Det är ingen tillfällighet att Symeon möter dem i templet. Han förstår också vem det är han möter, Herrns Messias. Det gör skillnad även i våra liv när Gud får leda oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Reningsoffret påminde dem om att synden var en realitet. De 33 dagarna efter omskärelsen var för kvinnan en tid av stilla återhämtning (3 Mos. 12:1-7).

Helgas åt Herren. När israeliterna blev en nation övertog leviterna den förstföddes roll som familjens präst. Därför friköptes sonen från uppdraget. Föräldrarna gav 5 siklar = 20 dagslöner, denarer (4 Mos. 18:15, 16). Detta skulle påminna dem om hur Gud en gång i tiden räddat deras förstfödda i Egypten (4 Mos. 3:12, 13).

”Nu låter du din tjänare **gå hem**.” Ordet översätts olika: ”fara hädan” (1917), ”sluta sina dagar” (Folkbibeln), ”bryta upp”(Giertz), ”dö” (LB, *nuBibeln*), Grundbetydelsen är att lösa, frigöra som när slaven blir fri från sitt arbete. Vers 26 visar tydligt att bilden syftar på döden. Genom hela Bibeln beskrivs döden som en sömn fram till uppståndelsen vid tidens ände.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur går det till när Anden leder oss människor till något speciellt? Kan du tänka på någon händelse från vår egen tid eller kanske ditt eget liv?

LUKAS 2:34–39

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Än i dag är Jesus som en vattendelare. Förr eller senare måste vi ta ställning, för eller emot honom. Vårt val blir till hjälp och upprättelse eller också blir det vår dom. Jesus själv sa: Detta är domen, att när ljuset kom in i världen, då älskade människorna mörkret mer än ljuset (Joh. 3:19).

Kristna kan uppleva just detta när de vill dela de goda nyheterna med andra, men möts av motstånd. De goda nyheterna, evangeliet om hur Jesus vill ge oss evigt liv, tas inte emot utan skapar strid.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”... väntade på Jerusalems befrielse.” Messiasförväntningarna var starkt förknippade med nationell självständighet, frihet från det romerska förtrycket. Därför är Symeons uttalande så speciellt. Han talade om frälsning för alla folk, även för hedningarna. Detta hade profeten Jesaja visserligen talat om ca 700 år tidigare (Jes. 49:6), men få judar förstod det på det sättet. Det gjorde inte ens Jesus egna lärjungar (Apg. 1:6).

”... återvände de till sin hemstad Nasaret ...” Lukas nämner inget om flykten till Egypten som beskrivs av Matteus. (Matt. 2:1-23) Om det stämmer att Lukas utgått från Matteus skrifter när han skrev, som en del anser, så borde han ha försökt få det han skrev mer likt hans.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

I vers 39 verkar det som om Jesus och hans föräldrar återvänder direkt hem till Nasaret. Var passar händelserna om de vise männen och flykten till Egypten in, som de är beskrivna av Matteus (Matt. 2:1-23)?

LUKAS 2:40–52

! ETT ORD PÅ VÄGEN

En tolvårig pojke som kommit bort. Det är lätt att förstå den oro som Maria och Josef kände. Den måste med tiden ha växt till förtvivlan. De hade säkert anklagat sig själva och sagt: ”Om vi bara hade gjort så eller så, hade det här aldrig hänt.” Vi möter också sådana här situationer i livet då det är svårt att behålla sitt lugn och tryggt förtrösta på Gud.

Men Jesus verkar inte ha oroat sig. Han var med sin himmelske Far och kände sig trygg.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Påskan var en av israeliternas tre stora högtider. Då reste alla som kunde till Jerusalem för att offra påskalammet och glädjas över Guds frälsning. Man färdades gärna i större sällskap. Det gav skydd mot t.ex. rövare.

Tolvåring. När en pojke fyllde 12 år blev han upptagen i de vuxnas värld. Han stod från och med då ansvarig för sina handlingar inför lagen.

Templet var ett fantastiskt byggnadsverk. Det var byggt i vit marmor med utsmyckning av rent guld. Herodes den store hade börjat en totalreovering av templet år 20-19 f.kr. Arbeten med det pågick fram till 63 e.kr.

På tempelområdet som var ca 300 x 500 m, fanns det plats för många att mötas och i pelargångarna vid muren kunde även mindre grupper samlas.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kunde Jesus komma bort om han alltid lydde sina föräldrar? Var går gränsen mellan att hedra sin far och mor och att sätta Gud främst?

LUKAS 3:1–6

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Johannes döparen beskrivs som vägröjare. Han skulle förbereda vägen för Messias och göra det lättare för honom.

Men framför allt skulle han göra det lättare för människorna att upptäcka att Jesus var den som Gud sände till deras räddning.

Även i vår tid kan vi människor få vara vägröjare och göra det lättare för andra att förstå vem Jesus är och att ta emot honom som den han är, Herren Gud.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

När? Tiberius femtonde regeringsår är för oss den avgörande tidsangivelsen. Kejsar Augustus dog i augusti månad år 14 e.kr. och efterträddes av Tiberius. Lukas använder troligtvis det judiska sättet att räkna regentlängder vilket innebär att Tiberius 1:a regeringsår slutade redan vid det judiska nyåret i oktober månad. Johannes började, i så fall, predika någon gång mellan oktober år 27 e.kr. och oktober år 28 e.kr.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Folk på Johannes tid var religiösa men de kände att de inte dög, kraven var så högt ställda. Vad kan människor i vår tid ha för behov som omvändelsen kan vara ett svar på?

LUKAS 3:7–14

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Johannes sätt att uttrycka sig låter hårt och fördömande i våra öron. Det får ändå inte hindra oss från att ta till oss det viktiga som texten kan säga även oss.

Johannes påpekar att:

- en viss ritual, här dopet, inte i sig kan ge oss trygghet för framtiden.
- vår religiösa bakgrund också kan ge oss en falsk säkerhet.
- det blir fel när rädslan för Guds straff driver oss till Gud.

Istället önskar Johannes se en tro som inte bara syns på ytan utan är äkta rakt igenom. Kärleken till Gud och medmänniskan måste gå hand i hand.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tullindrivare. Romarna arrenderade ut skattedistriktet till den högstbjudande. Han anställde sedan lokala indrivare. Taxorna kunde därför bli godtyckliga och mycket hamnade i tullindrivarens egna fickor. Samarbetet med ockupationsmakten gjorde att tullindrivarna var illa sedda av allmänheten. De hamnade utanför den judiska gemenskapen eftersom kontakten med hedniska romare gjorde dem religiöst orena.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad tror du att Johannes skulle ha sagt till vår tids makthavare och tjänstemän? Och till vanligt folk?

LUKAS 3:15–20

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi fascineras ibland av någon på grund av vad den personen säger och gör men när det gäller Jesus handlar det om vem han är.

Folk flockades runt Johannes men själv ville han inte ha uppmärksamhet utan riktade den vidare till Jesus. I relation till Jesus såg Johannes sig själv lägre än en slav.

När vi möter människor kan vi, om vi vill, ignorera dem. Men mötet med Jesus leder oundvikligen till ett ställningstagande, för eller emot honom. Att ta emot Guds erbjudande om omvändelse och förlåtelse ger oss en plats i hans rike.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Eld. När Bibeln beskriver Guds slutgiltiga lösning på världens ondska, vår synd, används bilden av eld. Guds rening är lika definitiv som en eld som inte kan släckas. Dess resultat är evigt. All ondska förintas och är sedan borta för alltid.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Johannes döparen fängslades för att han fördömde Herodes omoraliska liv. När gäller ordspråket: ”Tala är silver men tiga är guld”?

LUKAS 3:21–38

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vid olika tillfällen i livet kan vi behöva uppmuntran, bekräftelse på att det vi gör är rätt. Jesus fick det på ett synligt och hörbart sätt vid sitt dop. Att orden han hörde var messianska texter från Gamla testamentet, förstärkte givetvis hans övertygelse. (Ps. 2:7, Jes. 42:1) Genom olika händelser i våra liv vill Gud påminna oss om att han också bryr sig om oss och vill vårt bästa.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Ordet döpa kommer från det grekiska ordet ”baptizo”, vilket betyder doppa, nedsänka. Den som ville gå över till judendomen på Jesus tid skulle först bli döpt. Johannes döparen uppmanade även judar att döpa sig. Han sa att också de behövde omvända sig och få rening.

För Jesus blev dopet främst en invigning till tjänst men det är också en vägledande handling för oss.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan meningen ha varit med att ta med en släkttavla? (Det är intressant att lägga märke till att Matteus som vände sig till judiska läsare i sitt evangelium, slutade sin släkttavla med Abraham.)

LUKAS 4:1–13

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Ända sedan tidens begynnelse har den onde ifrågasatt Guds vilja. Till Eva i lustgården sa han: ”Skulle då Gud ha sagt”. Vi frestas på samma sätt att tvivla på att Guds väg för oss är den bästa. Av erfarenhet vet vi att det ofta är svårt att välja rätt. Ett ”det står skrivet” kan då hjälpa oss. Därför är den dagliga bibelläsningen viktig. Bibelordet hjälper oss att förstå hur vi bör handla i olika situationer i livet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

40 dagar. Det är möjligt att 40dagars-perioden hade en symbolisk innebörd, att den ville påminna om andra viktiga förberedelseperioder i Bibeln. Moses var borta från Egypten innan han återvände för att leda israeliterna ut ur Egypten (Apg. 7:30). Israels barn vandrade 40 år i öknen innan de fick komma in i landet. (4 Mos. 14:33, 34) Moses var 40 dagar på Sinai berg för att få instruktioner om den nya nationen av Herren Gud. (2 Mos. 34:28) Det tog 40 dagar för Elia att komma till berget Horeb där han mötte Gud (1 Kung. 19:8) Jesus visade sig och undervisade sina lärjungar under 40 dagar efter sin uppståndelse. (Apg. 1:3)

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Den onde skräddarsyr helt säkert sina frestelser för var och en av oss. Försök att skriva om Jesu frestelser så att de skulle passa in på oss i vår tid.

LUKAS 4:14–22

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det här bibelordet var verkligen evangelium, goda nyheter, för folket. Få var nöjda med sin situation. De religiösa kraven var höga. De var under romersk ockupation. De som var sjuka, handikappade eller fattiga ansåg man vara drabbade av Guds vrede. Många kände att Gud var långt borta från dem.

Gud vill även nu möta vår längtan, våra behov och ge oss av sin glädje, sitt evangelium

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Synagogan. När Salomos tempel blev nedrivet och folket i Juda rike deporterades till Babylon, startade dessa flyktingar synagogor. Där det fanns minst tio familjer byggdes en synagoga. Inga offer till Gud ägde rum där utan enbart undervisning ur Gamla Testamentet. Där hade man skolundervisning för pojkar och där avgjordes rättstvister. Man hade ingen anställd präst men utsåg någon bland sig till föreståndare.

- Vid en gudstjänst ingick följande delar:
- Gemensam trosbekännelse. Bön i sju punkter.
- Högläsning ur Moseböckerna av sju deltagare.
- Högläsning ur profetböckerna, gärna av en besökare.
- Utläggning av profettexten av samma person.
- Bön och ibland sång.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus gick till synagogan varje sabbat. Varför bröt han inte med det gamla för att starta något helt nytt?

LUKAS 4:22–30

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesu ord var ett löfte om en bättre framtid. Samtidigt innebar det att folket behövde ta ställning för eller emot honom. Han sa att han var uppfyllelsen av texten.

Även i vår tid vill människor gärna få del av kristendomens goda sidor utan att behöva bekänna Jesus som sin Herre.

Många vill bli accepterade som de är, OK inför Gud. Men mötet med Jesus innebär att vi måste inse vårt behov av andlig hjälp:

- Vi är fattiga, ovärdiga inför Gud.
- Vi är fångar, fast i egoism och synd.
- Vi är blinda, ser inte själva vår situation.
- Vi är förtryckta av vår skuld, det orätta vi gjort.

Gud erbjuder oss ett alternativ, en utväg – förlåtelse och oförtjänt nåd. En omstart i livet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Elia och Elisha. Efter kung Salomos tid splittrades nationen till Juda i söder och Israel i norr. Gud sände under denna tid många profeter, däribland Elia och Elisha, till det norra riket. Det skedde på grund av folkets andliga förfall. Trots att Israel var Guds utvalda folk, var det inte bland dem som Gud utförde underverk, påpekar Jesus. Folket förstod jämförelsen och tog illa upp.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kommer det sig att människor kan reagera som folket i Nasaret och till och med vara beredda att döda en av sina egna.

LUKAS 4:31–37

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Att säga att någon är besatt känns främmande för oss men den ondes arbetsmetoder skiftar i olika kulturer och tidsperioder. Hans mål är att dra människor bort från Gud och därför anpassar han metoderna till situationen.

Vi kan ändå känna igen vissa grunddrag. Den besatte kastar en skugga över Gud. ”Det vore bäst att hålla sig på avstånd från honom.” Samtidigt är inte allt han säger lögn, han blandar det med sanningen att Jesus är Guds helige.

Även i vår tid uppenbarar den onde ”inside information” genom t.ex. det ockulta, men blandar samtidigt sanning och lögn. Det är det som gör informationen så förrädisk. Låt oss därför vara på vår vakt och söka Guds hjälp. Här ser vi klart att den onde får ge vika för Jesus makt.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Besatthet. Bibeln ger en klar bild av att det finns två makter, Gud och Satan som båda påverkar våra handlingar. Det kan ske mer konstant eller vid enstaka tillfällen. Att avisa Gud ökar givetvis den ondes inflytande. Besatthet innebär att Satan har fått kontrollen över en människa genom sina onda änglar, demoner. Det kan yttra sig på olika sätt. Det här bibelavsnittet berättar att mannen kunde ge information om vem Jesus är.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad är det människor blir så fascinerade över när de möter Jesus?

LUKAS 4:38–44

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesu närvaro innebär att människor blir fria. Petrus svärmor blev fri från sin sjukdom och blev därmed fri att kunna använda sin tid som hon ville. För henne innebar det glädjen att kunna vara till tjänst för andra. Andra var inte längre bundna i ondska. Men även Jesus behövde vara fri och inte styras av andra människor. Han drog sig därför undan för att vara ensam med Gud. Jesus hade också något viktigt att berätta för alla, de glada nyheterna om Guds rike, att Gud erbjuder oss människor befrielse och gudsgemenskap både nu och för evigt.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Vid solnedgången” Sabbaten varade från solnedgången på fredagskvällen till samma tid på lördagen.

Eftersom de judiska lagarna förbjöd allt arbete som inte var akut livshotande under sabbaten, väntade folket till lördagskvällen innan de kom till Jesus för att få hjälp. Det är tydligt att Jesus motsatte sig den tolkningen av sabbatsbudet i de tio budorden. Han visade att det var viktigt att göra gott mot dem som behövde hjälp.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus ville inte att sanningen om honom som Guds son, skulle komma ut bland folket. När finns det tillfällen då det är olämpligt att berätta något för andra, t.ex. om vår tro?

LUKAS 5:1–11

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Petrus önskade att Jesus skulle vara hans andlige lärare och vägvisare. När det däremot gällde fiske var Jesus, för honom som fiskare, bara snickaren från Nasaret.

Vid det här tillfället inser Petrus att Jesus är herre över allt, till och med naturen.

Det kan hända att vi människor förpassar Jesus till en religiös nisch av vår tillvaro. Men han önskar vara den främste, vara Herre, i allt det vi gör. Av honom kan vi få hjälp och vägledning även i våra vardagliga arbeten.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Fiske. De drygt 300 yrkesfiskare som bodde runt Genesarets sjö använde ofta nät. Dragnätet lades ut med båt och drogs sedan in från land. Det kunde också användas som en enkel trål när det drogs efter ett par båtar. Det runda kastnätet hade tyngder i ytterkanten. När det kastades ut på relativt grunt vatten sjönk det i klockform och kunde då stänga in ett fiskstim.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför ville Petrus att Jesus skulle lämna honom? Jesus kunde ju ha varit ovärderlig för deras fiskelag.

LUKAS 5:12–16

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är viktigt att vi, precis som den här mannen, har en grundläggande övertygelse om att Gud kan och förmår. Det mänskligt omöjliga är möjligt för Honom.

Tyvärr var mannen inte övertygad om att Jesus ville hjälpa honom. Sjukdomen ansågs ju vara ett Guds straff. Men den här lilla händelsen vill hjälpa oss att se att Gud inte bara kan, utan att han också vill hjälpa oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Spetälska eller lepra angriper nervbanorna och ger känslolöshet och förlamningar. Det resulterade ofta i svåråtkta sår som bl.a. kunde leda till att man förlorade fingrar och tår. De spetälska var utestängda från det sociala livet i byn. Förbipasserande skulle varnas så att de kunde hålla sig på avstånd. I medvind var det minst 50 m.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus rörde vid mannen som ingen ville komma nära. Vilka människor vill vi gärna dra oss undan från?

LUKAS 5:17–26

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Hur kan den som hädar Gud genom att ta på sig hans roll att förlåta människors synder, ändå få Herrens kraft att bota sjukdomar? Ekvationen gick inte ihop för dem som var där.

Då som nu måste vi i mötet med Jesus ta ställning för eller emot honom. Var han en kringvandrande vishetslärare eller Guds son som kommit hit till jorden som människa?

Att mannen blev frisk, hjälper oss att förstå att det Jesus sa om sig själv och Gud, var sant.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Bostadshuset var byggda av saltorkad lera, ibland vit-putsade med kalk. På taket kunde man sätta upp ett tält, eller också byggdes där ett mindre rum. Det svagt sluttande taket var byggt på tvärgående bjälkar som låg med en meters mellanrum. På dem lade man ris som täcktes av lera. Ibland användes takplattor av tegel, ett byggnadssätt som introducerats av romarna. Man kom upp på taket via en utanpåliggande trappa.

Huset bestod invändigt av ett enda rum. Den ena halvan hade ett upphöjt jordgolv och var avsett för familjen. I den andra, nedre delen, höll husdjuren till på natten. Där hade man också förråd.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför blandar Jesus in synd och förlåtelse vid det här tillfället?

LUKAS 5:27–32

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är så lätt att vi stoppar in våra medmänniskor i olika fack. Men Jesus vände sig till dem som omgivningen inte tyckte passade in i det religiösa mönstret.

Herren vet att vi alla inom oss bär på en gudslängtan. Han vill möta vårt behov och erbjuder oss att ha gemenskap med honom.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Syndare var en etikett på de människor som var judar men inte följde alla de judiska buden och förordningarna.

Synd beskrivs i Bibeln som lagöverträdelse (1 Joh. 3:4) men också som ett tillstånd av själviskhet och gudsfrånvändhet.

- Bibeln använder fem olika ord för synd:
- ”Missa målet” – det kunde ha varit eller gjorts bättre.
- ”Överskrida” – passera gränsen mellan rätt och fel.
- ”Halka över” – ofrivilligt handla orätt.
- ”Laglöshet” – handla mot bättre vetande.
- ”Skuld” – inte gjort rätt för sig.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan orsaken vara att Levi ställde till med fest vid det här tillfället?

LUKAS 5:33–39

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Här kritiserades Jesus igen. Hans sätt att leva stämde inte med det som de judiska ledarna ansåg vara rätt. Han borde t.ex. ha visat sin fromhet genom att fasta två dagar i veckan. Han höll sig inte heller borta från dem som umgicks med de hedniska romarna och som t.o.m. arbetade för dessa ockupanter.

Jesus visar att det vi tar emot från honom är det som räknas. Det yttre kan snarast bli ett hinder för att kunna ta emot det han har att ge. Den djupa gemenskapen med honom går inte att mäta.

Tyvärr är det Jesus sa om att folk föredrar det gamla alltför ofta sant.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Vinsäck Vinet förvarades ofta i lädersäckar. När vinet jäste gjorde elasticiteten i skinnet att säcken kunde utvidga sig. En gammal säck hade förlorat den förmågan.

Tyglapp Om en lapp av nytt tyg syddes på ett redan krympt tyg, skulle lappen när den krympte i tvätten, dra sönder kanterna på det gamla tyget där lappen var fastsydd.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad tror du att Jesus i vår tid skulle ha beskrivit som gamla vinsäckar som inte tål det nya vinet?

LUKAS 6:1–5

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Gud gav oss människor en dag då vi skulle vara fria från alla ”borden” och ”måsten”, allt arbete. Han välsignade och helgade den. (1 Mos. 2:2-4)

Tyvärr kan det, som i sig är gott, missbrukas och bli en börda. Här ville Jesus rensa bort snårskogen av förbud som man lagt till kring det ursprungliga budordet och visa på sabbatens verkliga innebörd. Den skulle vara en dag av välsignelse och vila för människans skull. (Mark. 2:27)

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Sabbatsregler. Det var inte förbjudet för en person att plocka några ax när man passerade ett sädesfält. Men eftersom det var sabbat, ansågs det vara ett brott mot sabbatsbudet. När lärjungarna plockade och åt var det arbete eftersom de både skördade och tröskade säden med händerna.

Arbete som inte fick utföras på sabbaten var preciserat i hundratals regler i 39 avdelningar. En börda definierade man t.ex. som det som vägde mer än två torra fikon. Speciellt fariseerna var noga med alla dessa regler och försökte få alla andra att följa dem eftersom man trodde att Guds rike skulle komma när hela folket kunde hålla hela lagen.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför drar Jesus upp exemplet med David (1 Sam. 21:1-6) i det här sammanhanget?

LUKAS 6:6–11

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Även i vår tid kan kulturella mönster, uppväxtmiljöer och fördomar hindra oss, så att vi inte ser andra människors behov, eller ser vem Jesus är och vad han erbjuder oss.

Sabbaten var gjord för människans bästa. Budordet i 2 Mos. 20:8-11 vill påminna oss om att:

- Gud den dagen befriar oss från arbete.
- alla är jämlika inför Gud.
- den dagen är helgad, satt åt sidan, för gudsgemenskap och välsignelse.
- Gud är alltings skapare.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Att bota på sabbaten. Fariséerna ansåg att det var möjligt att hjälpa någon som var i största nöd, även om det innebar arbete på sabbaten. (Den judiska gruppen vid Döda havet, Esséerna, kunde inte ens tänka sig det i en krissituation.)

Mannen som nämns här var inte akut sjuk. Därför ansåg man att Jesus bröt mot sabbatsbudet.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför provocerar Jesus fram den här konflikten, när han visste att judarna ansåg att det var oacceptabelt?

LUKAS 6:12–19

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När Jesus stod inför ett viktigt beslut sökte han Guds vilja och vägledning.

Vi har samma förmån, möjligheten att be till himmelens och jordens skapare. Han vet vad vi kommer att möta i vår vardag, och han vill ge oss hjälp och kraft att utföra våra uppgifter. Även om de skiljer sig från dem som Jesus hade, är det en viktig del av våra liv att få vara till stöd och hjälp för andra människor.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

12 apostlar. Guds folk, Israel, var indelat i 12 stammar efter samfadern Jakobs 12 söner. När Jesus därför vill upprätta det andliga Israel, den kristna församlingen, utser han 12 personer som får utgöra basen i den nya gemenskapen. I Uppenbarelsebokens bildspråk beskrivs Guds himmelska stad, det nya Jerusalem, med 12 portar. På dessa står namnen på Israels 12 stammar. På murens 12 grundstenar stod namnen på de 12 apostlarna. Det kan betyda att Guds rike är uppbyggt på den kunskap vi har fått från apostlarnas undervisning och att allt Guds folk från alla tider har tillträdde dit.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan orsaken vara att Jesus valde ut just dessa människor?

LUKAS 6:20–26

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Här vänder Jesus upp och ned på våra värderingar. Det som vi människor värderar högt är:

- att ha gott om pengar.
- Att få äta gott, att roa sig.
- Att vara omtyckt och ansedd av andra.

Människor som sätter det främst i livet är det synd om, enligt Jesus. De har missat det viktigaste i livet.

För judarna på Jesu tid var yttre välstånd ett tecken på Guds välbehag. Men Jesus ger hopp för dem som saknar allt detta. Den riktiga lyckan beror inte på yttre omständigheter. Bara han kan fylla alla deras behov.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Bergspredikan” i Lukas. I vers 17 står det att Jesus samlar folk omkring sig på slätten. Han botar sjuka och undervisar. Lukas beskriver här ett annat tillfälle än det vi finner i Matteus evangelium kapitel 5-7, det vi kallar bergspredikan. Många av de tankar och visdomsord som Jesus gav sina åhörare, upprepade han säkert då han talade till människor på olika platser. Därför har de båda avsnitten många likheter.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad skulle den andliga symboliken i uttrycken fattig, hungrig och sorgsen kunna innebära?

LUKAS 6:27–36

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Människor i vår närhet som känns jobbiga och kanske t.o.m. behandlar oss illa eller utnyttjar oss, vill vi av naturliga skäl ha så lite kontakt med som möjligt. Men Jesus säger, att vi ska älska, aktivt bry oss om, hjälpa och be till Gud för dem.

Jesus uppmaning känns många gånger omöjlig. Det är den också, om vi inte får hjälp. Men vår Herre kan ge oss den kraft vi behöver för att kunna göra det vi inte känner för. Han kan förändra våra tankar och attityder.

Vår Far i himmelen vet att vi ibland bara får otack för det goda vi gör för andra. Därför uppmuntrar Jesus oss genom att påminna om att vi är Guds barn. Han vill ge oss riklig lön. Som hans barn kommer vi att bli lika vår Far.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Romersk ockupation. En romersk truppstyrka var förlagd till Kafarnaum. Soldaternas närvaro påminde ständigt om att landet var ockuperat. Enligt romersk lag kunde en soldat tvinga vem som helst att bära hans packning eller ge honom mat. Gång på gång var det sammanstötningar mellan befolkningen och romerska trupper. Jesus hade under sin uppväxt upplevt hur Sepforis, en grannstad till Nasaret, blev jämnad med marken. Ca 2000 av invånare blev korsfästade utefter vägarna som ett varnande exempel mot nya uppror.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan vi leva enligt Jesus modell utan att bli ”dörrmattor”, utnyttjade av alla?

LUKAS 6:37–45

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi människor har nog i alla tider haft lätt för att bedöma andra och tala om hur de ska vara. När vi kritiserar andra medmänniskor ger vi sken av att själva vara präktiga. Jesus ber oss här att se på våra egna liv. Ibland försöker vi visa upp ett fin fasad som ger sken av något annat än det vi känner inom oss. Jesus använder det starka ordet ”hyckleri” för att beskriva detta.

I det här textavsnittet poängterar Jesus att vårt sätt att leva visar vilka grundvärderingar vi har. Våra ord och handlingar avslöjar våra innersta tankar. Därför är det viktigt att Jesus får förändra oss inifrån, så att vi kan bli äkta rakt igenom.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

I manteln. När man vek upp manteln ovanför midjebältet, bildades en stor ficka. I den kunde man bära saker.

Flisa – Bjälke. Ordagrant står flisan för vilket litet torrt fragment som helst. Bjälken kunde vara en bärande tak- eller golvbjälke.

Frikänn. Det översätts i de flesta bibelöversättningar med ordet ”förlåt”. Grundbetydelsen är att bli lösgjord, skiljas från något. Andra närliggande ord är släppa, befria och frige.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan vi bedöma en människas ”frukt” och samtidigt följa Jesus uppmaning om att inte döma någon?

LUKAS 6:46–49

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det rika flödet av nyheter vi får genom mass-media om all världens problem, kan göra oss handlingsförlamade. Ibland blir det inte mer än ett ”Man borde hjälpa de där stackars människor” eller ”Det vore bra om man engagerade sig i miljöfrågorna.” Även de många orden i våra kyrkor kan få oss att endast ”höra” men inte ”göra”.

Jesus säger här att det är viktigt att inte bara tycka att något är rätt, utan att gå från ord till handling. Det vi gör visar om vi menar allvar med våra ord. Det här gäller inte minst vårt förhållande till Jesus och hans undervisning.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Floden kommer. Under stora delar av året låg flodbäddarna torra i Palestina och dess stränder kunde vara inbjudande att bygga på. Men under regnperioden på vintern ledde häftiga skyfall i bergen till att flodbäddarna i dalgångarna svämmade över och strömvirvlar svepte med sig allt löst material.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Paulus säger mycket tydligt att frälsningen är en Guds gåva som inte beror på våra gärningar, våra egna prestationer (Ef. 2:8-9). Här säger Jesus att det är viktigt att vi gör som han säger. Vad är det för skillnad på gärningarna?

LUKAS 7:1–10

! ETT ORD PÅ VÄGEN

De sociala barriärerna mellan judar och icke-judar var ett hinder för den här mannen att träffa Jesus. Ändå fann han på ett sätt att få hjälp.

Även i vår tid finns det mycket som kan göra det svårt för människor att ta kontakt med Jesus. Vi kan också bli en brygga, en hjälp för andra att nå fram.

Jesus är den som kan ge det stöd och den hjälp som behövs. Det starka behovet och den djupa övertygelsen, att inget är för svårt för Jesus, öppnade vägen för den här mannen att nå fram och få hjälp.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Officeren Den romerska benämningen var ”centurion”. Denne hade hand om en truppstyrka på ca 100 man, en 60-del av en romersk legion.

Tjänaren kan mycket väl ha varit en slav. Bibeln skrevs på grekiska och där används samma ord för båda grupperna. I romarriket var en fjärdedel av befolkningen slavar. De flesta arbeten utfördes av slavar, de kunde t.o.m. vara läkare. Slavarna räknades som levande arbetsredskap som man gjorde sig av med när det inte var användbart längre. De kunde inte räkna något som sitt eget, varken tid eller ägodelar, inte ens barnen som föddes. De hade inga lagliga rättigheter. Därför är officerens attityd till sin slav mycket speciell. I vers 7 används uttrycket ”min pojke”. Det ordet kan också översättas ”barn” eller ”tjänare”.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad menar Jesus med att någon har en ”stark tro”?

LUKAS 7:11–17

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi blir ständigt påmind om en värld som lider och risken är stor att vi blir hårdhudade och okänsliga. Jesus ser ankans tragiska situation. Hon har inte längre ens en son som kan försörja henne. Han fylls av medlidande och gör något åt situationen.

Vi kan få vara Jesus utsträckta hand och visa medkänsla där vi bor. Han kan hjälpa oss att känna empati för människor och se deras behov.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Begravning genomfördes i det varma klimatet inom 24 timmar. Den döde lades i en flätad videokorg eller på en bår och var svept i ett linnetyg. Kroppen var lindad med bindor och ansiktet täckt med en duk. Från hemmet gick färden till en uthuggen grav eller en enkelt grävd grop.

De kvinnliga sörjande gick först därför att man ansåg att kvinnan var orsaken till dödens inträde i världen. Den som hade råd hyrde gråterskor, som med sitt monotona klagande skulle visa respekt för den döde. De sju första sorgedagarna företog man sig ingenting. De påföljande trettio dagarna utgjorde en enklare form av sorgetid.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan fruktan och lovprisning hänga ihop?

LUKAS 7:18–23

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När livet inte blir som man tänkt sig, hopar sig ofta frågorna. Johannes hade helhjärtat ägnat sitt liv åt sin uppgift som profet. Han hade varit framgångsrik och ändå inte upphöjt sig själv. Hans patos för sanningen hade lett till att han hade blivit fångslad. Men så kom tvivlet smygande. Hade han tagit fel? Var Jesus verkligen den Messias han hade utlovat? Varför skulle han själv i så fall behöva lida i ett fängelse?

När våra känslor får oss att tvivla kan Bibelns ord och andra människors bekräftelse hjälpa oss att inte tappa fotfästet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Fängelse Från Matteus (11:2) vet vi att Johannes döparen är i fängelse vid det här tillfället. Lukas har tidigare berättat (3:19-20) att han var fångslad för att han hade kritiserat Herodes som tagit till sig sin brors hustru. Markus berättar hur Johannes senare även blev avrättad på order av Herodes. (Mark. 6:17-29) Fångarna var vanligtvis fastkedjade. Johannes lärjungar försedde honom helt säkert med mat. Enligt historieskrivaren Josefos var Johannes inspärrad i fästningen Machairous öster om Döda havet.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

På vilket sätt får Johannes hjälp med sin tro? (Jfr Luk. 4:17-21)

LUKAS 7:24–35

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är befriande att se hur Jesus och Johannes livsstil kunde se så olika ut.

I kristna kretsar är det lätt att bygga upp en religiös subkultur, som man måste anpassa sig till för att passa in och bli accepterad.

Missnöjet över kristnas sätt att leva kan också användas som ett argument för att inte ta ställning till den avgörande frågan om Jesu roll i ens eget liv.

Frågan vi kan ställa oss är: ”Vad är Guds vilja med mitt liv?” När vi vet svaret är det vår uppgift att göra det han visar oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Större än Johannes” Gamla testamentets profeter pekade gång på gång fram emot den utlovade Messias. Johannes döparen var den siste i raden och fick uppleva uppfyllelsen av löftet. Därför var han störst bland profeter. Han fick bereda vägen för Herren själv.

Ändå står vi kristna i ett ännu förmånligare förhållande till Gud. Vi är medborgare i Guds rike, Guds barn, Jesus vänner, hans lärjungar. Vi är de som har lyssnat till den vishet som har sitt ursprung i Gud och handlat därefter.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

När har dopet en avgörande betydelse i vårt förhållande till Gud?

LUKAS 7:36–50

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi har lätt för att sätta etiketter på människor. Den här kvinnan blev rätt och slätt kallad ”synderskan”. Farisén ville att Jesus skulle bevisa sin helighet genom att fördöma en människa, men Jesus gör det istället genom att visa barmhärtighet.

Kvinnan hade säkert tidigare fått uppleva hopp och tröst i Jesus undervisning. Hon hade trott på Jesu ord och erbjudande om förlåtelse. Upplevelsen av att få vara fri från allt det som tidigare tyngt henne, hade fyllt henne med en djup tacksamhet. Gud vill att var och en av oss ska beröras på djupet av hans kärlek. Det avgörande är att vi får uppleva Guds förlåtelse och hans gemenskap.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Vid festbordet. Man låg till bords på låga sängar som hade plats för tre gäster på varje. Sängarna var så korta att fötterna stack utanför. Man vilade på vänster arm och åt med den fria. Gästerna var placerade i rangordning från husets värd som låg vid långsidans mitt. Den motsatta sidan var serveringssida. Vid bjudningar var hemmet öppet, så att vem som helst kunde stå utefter väggarna, se på och lyssna.

God etikett. När gästen kom la värden sin hand på hans skuldra och gav honom en fredskyss. De varma och dammiga fötterna sköljdes av med kallt vatten. Värden tände sedan rökelse eller stänkte en droppe parfym på gästens huvud.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur mycket vi älskar Gud, beror det på hur stora syndare vi har varit? Jfr v. 47 i olika bibelöversättningar.

LUKAS 8:1–10

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus är medveten om att Guds erbjudande till oss människor kan tas emot på olika sätt. Även om det vi säger till en annan människa är rätt, är det inte säkert att det tas emot positivt. Jesus fick ständigt uppleva detta i sina samtal med människor han ville hjälpa.

Samtidigt är det uppmanande att veta att Guds ord når alla typer av människor, inte bara vissa utvalda. Det står i Bibeln att Gud ”vill att alla människor ska räddas” (1 Tim. 2:4).

Det är livsavgörande för oss var och en hur vi reagerar på Guds Ord, att det får slå rot, påverka oss och förändra våra liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Kvinnors ställning. En judisk kvinna skulle på Jesu tid synas så lite som möjligt. Hennes plats i livet var hemmet och där blev hon undervisad. Pojkarna blev undervisade i synagogan. Hon fick inte gå i synagogans skola utan undervisades i hemmet som var hennes plats i livet. Hon var också omyndig hela livet. Om hon blev gift var det hennes man som bestämde över henne, annars hennes far, bror eller annan manlig släkting. En judisk man tackade Gud varje morgon för att han inte var född till kvinna.

De första kristna tog med sig Jesus syn på kvinnan och Paulus sa därför: ”Nu är ingen längre ... man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus.” (Gal. 3:28)

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför uttydde Jesus bara liknelsen för lärjungarna?

LUKAS 8:11–21

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är lätt att vi i vårt mediasamhälle blir så översköjlda av information att vi aldrig tar oss tid att tänka efter. Vi kan lätt bli avtrubbade så att vi inte längre reagerar på det vi ser och hör. Här säger Jesus att det är viktigt att vi tar till det vi hör och låta det leda till handling (se v. 15, 21). Han känner stark samhörighet med de människor som är beredda att ta orden på allvar och forma sina liv därefter.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Liknelsernas syfte. För många åhörare blev liknelsen bara en bra berättelse. För andra, de som var angelägna om att förstå vad Jesus ville få fram, fick liknelsen en djup mening. Genom liknelsen kunde Jesus säga sådant som han kunde ha blivit anklagad och dömd för, om han talat i klarspråk. Jesus lovar att vi ska förstå om vi bara lyssnar noga.

Jesus familj. Det har spekulerats mycket om Jesus familj. Det är möjligt att Jesus syskon var Josefs barn i ett tidigare äktenskap. Eftersom det inte talas om Josef efter att Jesus blivit vuxen, kan man anta att han redan dött. När fadern i en familj dog blev äldsta sonen familjens överhuvud och kunde ingripa och bestämma över yngre syskon (se Mark. 3:21).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus verkar inte bry sig om sin familj. Hur kan det komma sig? (jfr Mark. 3:21)

LUKAS 8:22–25

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Alla som varit ute på sjön i hårt väder med en liten båt så att vågorna börjat slå in över båtens reling förstår nog hur lärjungarna kände det. Flera av dem var erfarna och väderbitna fiskare som insåg att läget var så allvarligt att de skulle kunna förlisa. Ändå verkade Jesus vara förvånad över att de var rädda. Han förväntade sig att de skulle ha tro.

Hur är det möjligt att få en sådan tro? En stark övertygelse om Guds makt och tidigare upplevelser av att han hjälpt oss, kan få oss att lita på honom.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Storm på sjön. De speciella naturförhållandena vid Gennesaretsjön gör att det snabbt kan blåsa upp och bilda 6-7 meter höga vågor. Det är de höga randbergen med djupa raviner som kan få luften att pressas samman och nå sjön med hög vindstyrka. Sjöns djup på ca 50 meter samverkar också till de höga vågorna.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad ger den här händelsen för bild av Gud?

LUKAS 8:26–39

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus går med på demonernas förslag om att få fara in i svinen, trots att det skulle kunna vändas mot honom. Han såg hur det som var tänkt att spärra vägen för honom, ändå kunde vändas till något gott.

Genom det som hände med svinen:

- avslöjade Satan sin identitet som förgörare.
- såg man att demonerna hade lämnat mannen.
- det var ett tydligt bevis för honom själv att han var befriad, men också för folket i trakten så att de tryggt kunde ta emot honom in i deras gemenskap igen.

Också idag kan Gud vända det svåra vi möter så att vi efteråt kan se att det har fått positiva följder i våra liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Svinskötsel. Området på den sydöstra delen av Galileiska sjön var inte judiskt. Där bedrev man bl.a. svinskötsel vilket för en jude var detta otänkbart. Enl. Mose lag var det förbjudet att äta svinkött. Detta och mycket annat beskrivs i lagen som ceremoniellt "orent" och ledde till att man under en viss tid inte fick närma sig Gud och gå in i templet. Detta gav helt säkert större tyngd åt dessa lagar som beskriver Guds önskan att skydda sitt folk mot infektioner, sjukdomar och ohälsa.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför bad folket på andra sidan sjön Jesus att han skulle lämna dem?

LUKAS

8:40–42, 49–56

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När vi upplever vår egen begränsning och hjälplöshet, har vi, precis som Jairos, lättare att söka gudomlig hjälp. När han fått tag på Jesus och de tillsammans var på väg hem till hans sjuka flicka, kom budet att hon redan var död. Då uppmuntrade Jesus honom och bad honom att hålla fast vid sin tro på Guds möjligheter

Till Tomas sa Jesus vid ett senare tillfälle: ”Saliga de som inte har sett men ändå tror.” (Joh. 20:29)

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Döden som en sömn. Jesus envisades med att kalla döden för en sömn, trots att han blev missförstådd.

- Han ville på det sättet poängtera att döden inte är det definitiva slutet. Det finns hopp om en uppståndelse. Jesus sa: ”Jag är uppståndelsen och livet” (Joh. 11:25).
- Sömn beskriver också omedvetenhet. ”De döda vet ingenting” sa redan Salomo på sin tid. (Pred. 9:5)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vilka synonymer finns det till ordet ”tro”?

LUKAS 8:43–48

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Tyvärr är inte kvinnans situation unik. Tolv långa år av sjukdom hade hon gått igenom och en ständig kamp för att bli frisk. Hon hade provat allt men det hade endast resulterat i att hon blivit utfattig (Mark. 5:26). Troligtvis hade andra människors vittnesbörd om Jesus fått henne att hoppas att det skulle kunna finnas hjälp för henne, trots allt.

Så är det även för oss. Våra problem kan hålla oss borta från gudsgemenskapen men istället är de en anledning till att söka Guds hjälp. ”Sök, så ska ni finna”, lovade Jesus (Luk 11:9).

I vår tid vallfärdar människor till vissa platser eller personer eller skaffar sig undergörande medel i sina försök att bli friska. Jesus understryker att det är tron på honom som helar, inget annat.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Blödningar. Kvinnan hade gått med ständiga underlivsblödningar i 12 år. Det innebar att hon, förutom allt sitt kroppsliga lidande, också hade varit ceremoniellt oren under alla dessa år. Enligt 3 Mos. 15:19-31 kunde hon inte få delta i några religiösa samlingar. Hennes man skulle hålla sig borta från henne och även den hon vidrörde blev oren.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför är Jesus så angelägen om att få kvinnan att komma fram? Hon var ju redan botad.

LUKAS 9:1–9

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Många av oss har säkert upplevt hur jobbigt det är att resa med för mycket bagage på tåg eller buss. Jesus ville nog att lärjungarna skulle slippa alla sådana bekymmer och istället enkelt och snabbt kunna ta sig från en ort till en annan.

De skulle också lita på att deras himmelske Far tog hand om dem genom vänliga människor som de mötte. Deras uppdrag var ju att hjälpa människor, bota deras sjukdomar och ge dem ett hopp för framtiden.

Att bry sig om varje enskild människa som Jesus gjorde är också vår uppgift som hans efterföljare.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Johannes döparens död. I Matteus evangelium kap. 14 berättas det om hur Herodes vid en fest gav Herodias dotter en ed på att hon skulle få vad hon än begärde. På uppdrag från sin mor bad hon att få Johannes huvud på ett fat. Därför blev Herodes tvungen att halshugga honom.

Profeten Elias mod i tider av andligt förfall i Israel, gjorde att han stod som en symbol för reformation och lojalitet mot Gud. Gud hade genom profeten Malaki sagt att han skulle sända Elia till dem innan Herrens dag kommer. (Mal. 4:5, 6)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan anledningen vara att Herodes ville träffa Jesus?

LUKAS 9:10–17

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Lärjungarna insåg framåt eftermiddagen att något behövde göras och att de inte kunde göra det själva. Jesus ville då som nu, samarbeta med sina efterföljare. Det här var en helt omöjlig situation, mänskligt sett. Men lärjungarna fick organisera folket så att de välsignade gåvorna från Jesus kunde nå ut till alla. Och alla blev mätta.

Att få vara med och hjälpa andra människor är stort. Vi kan också få uppleva glädjen att förmedla Jesus kärlek genom det vi gör.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Betsaida var en fiskeby som hade byggts ut av Herodes Filippos som regerade över Ituréen, nordöst om Gennesaretsjön. Staden låg troligtvis på östra sidan av Jordanflodens inlopp. Simon Petrus, Filippos och Andreas kom från Betsaida.

5 bröd och två fiskar. Den fattiga befolkningen bakade ofta sina brödkakor av kornmjöl som inte var lika dyrt som vetet. Fiskarna kom säkert från Gennesaretsjön. Troligtvis var de av en sardinstor sort som fiskades där. De saltades vanligtvis ned för att hålla sig i värmen.

Tackbönen Den vanliga judiska bordsbönen var: ”Lovad vare du, Herre vår Gud, som låter bröd framgå ur jorden”.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur reagerar vi när vi vill vara för oss själva och någon kommer och ber oss om hjälp?

LUKAS 9:18–27

! ETT ORD PÅ VÄGEN

För att vara beredd att helhjärtat följa Jesus, måste man förstå vem Jesus är – Guds Messias. Då kan man som Paulus säga: ”Jag lever, fast inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig.” Det handlar om en daglig överlåtelse till Kristus. Det egna jaget, självisheten, behöver varje dag dö, korsfästas. Då är det möjligt att Jesus sinnelag får råda hos oss. (Fil. 2:5)

Vad som än händer oss i livet är ett ”välkommen mitt barn” vid Jesus återkomst mer värt än all framgång här i livet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Ta sitt kors. Jesus åhörare var väl medvetna om vad det innebar. Det ledde obönhörligt till döden. Därför kan uttrycket inte handla om att tåligt bära mänskligt lidande utan syftar på en daglig död från det egna jaget, vår egoism.

Härlighet. Ordet kan förekomma i många olika sammanhang men är ofta starkt förknippat med gudomlig ära och makt som här i v. 26. Den visade sig påtagligt när Jesus kläddes i himmelsk strålgans v. 29 och när Moses och Elia visar sig i himmelska kroppar v. 30, 31. Alla Guds barn ska en dag få uppleva en evig himmelsk härlighet. Kol. 3:4

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Om någon vill”, sa Jesus. Hur kommer det sig att en del vill, andra inte?

LUKAS 9:27–36

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det måste ha varit svårt för folket på Jesus tid att verkligen tro att denna människa som hette Jesus, kunde vara Guds son. Speciellt med tanke på att varje jude bar på en starkt monotheistisk gudsbild, att Gud är en. Därför var den här händelsen en viktig länk i beviskedjan för de första kristna att Jesus verkligen är Guds son. (Se gärna 2 Pet. 1:16-19)

De tre lärjungarna fick en bekräftelse på sin tro på Jesus genom att två av Gamla testamentets stora gestalter visade sig - laggivaren Moses och profeten Elia. Dessa talade med Jesus om hans uppdrag i världen som Guds son. Lärjungarna får även höra Guds röst som bekräftar att Jesus är Guds son och uppmanar dem att tro Jesus ord. Det här kan också bli en hjälp för oss att tro att Jesus är gudomlig.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Mose och Elia. Mose dog på berget Nebo (5 Mos. 34:1, 5) men uppväcktes tydligen av Gud. Se Jud. v.9. Elia togs levande upp till himmelen (2 Kung. 2:11). De kan representera de två grupper som får del av det eviga livet vid Jesu återkomst. De som dött i tro på Jesus uppstår och de som då lever blir förvandlade (1 Tess. 4:15-17)

Mose och Elia var också förebilder på den kommande Messias (5 Mos. 18:18, Mal. 4:5) Att de syntes tillsammans med Jesus visar hur fel folkets tanke var att Messias skulle vara Elia eller en annan profet som uppstått (v. 19)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

För Jesus blev den här händelsen säkert till stort stöd och uppmuntran. Hur kan vi uppleva att Herren ger oss uppmuntran i våra liv?

LUKAS 9:37–42

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Så typiskt! Från en fantastisk upplevelse ned i en grå vardag där allt känns hopp-löst. Jesus själv verkar tycka att det är tröstlöst och längtar hem till sin himmelske Far. Ändå finns det hopp. Vår tro och tillit till Gud kan förändra det som ser omöjligt ut. Det hände vid det här tillfället nedanför berget, och det kan hända igen i våra liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Besatthet och sjukdom. Pojken står under den ondes inflytande. Den som har kontrollen över våra sinnen, vårt nervsystem, vårt huvud, kan också göra vad den vill med vår kropp. Det kan ta sig olika uttryck, bland annat som sjukdom. Här tycks det ske i epilepsilikhande anfall, men sjukdom är inget tecken på besatthet. Däremot verkar det som om den onde vid tiden för Jesu liv här på jorden ofta visade sin makt och dominans i en människas liv genom att ge henne olika sjukdomar. Orsaken kan vara att människor inte kunde se skillnad på vanlig sjukdom och besatthet och därmed såg allsammans som ett uttryck för den ondes makt. Detta gav i så fall ett sken av att Satan var mycket kraftfull och gav honom en oerättigad vördnad. I olika tider och kulturer använder den onde olika sätt att uppnå sina syften.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför kunde inte lärjungarna bota pojken? Vad kan hindra Gud från att utföra sina under bland oss?

LUKAS 9:43–48

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Att veta vad som kommer att hända har två sidor. Det kan oroa oss men det kan också vara till stor hjälp för oss. I det här skedet i lärjungarnas liv verkar det ha varit bäst för dem att inte förstå för mycket så att de slapp oroa sig för framtiden. Samtidigt var det viktigt att Jesus talade om vad som skulle ske så att lärjungarna inte skulle förlora sin tro när det skedde. Då skulle de förstå att Gud inte hade tappat kontrollen över händelserna i världen.

Bibeln ger även oss glimtar om framtiden. Det hjälper oss att lita på honom även om det för stunden kan se mörkt ut.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Ett barn hade inget att säga till om i dåtidens samhälle utan skulle stå till tjänst åt de vuxna. Jesus brydde sig om barnen och påpekar att sann storhet inte ligger i makt utan i att tjäna. Jesus visade det själv i sitt liv. Paulus skrev om detta i sitt brev till Filipperna. ”Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud, utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss” Fil. 2:6, 7.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Fundera på tillfällen då det varit bättre att inte ha vetat något om vad som skulle komma att hända.

LUKAS 9:49–56

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Lärjungarnas sätt att reagera är så typiskt oss människor. Gud hade varit god mot dem, de hade fått gåvan att bota sjuka och driva ut demoner. De kände sig betydelsefulla, ja bättre än andra och ville ha monopol, copyright, på välsignelsen.

Det finns tydligen ett riskmoment när vi tar emot Guds andliga gåvor. Faran är att vi blir högfärdiga och frestas att utnyttja dem för själviska syften.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Mot Jerusalem. Ett 450 år gammalt groll mellan judar och samarier visar sig här. När judarna återvände hem till Judéen efter sin sjuttioåriga fångenskap i Babylon ville de inte samarbeta med blandbefolkningen i Samarien. När judarna återuppbyggde templet i Jerusalem, byggde samarierna därför ett eget tempel på berget Gerissim. Detta blev senare nedrivet under mackabeertiden genom Israels ledare Johannes Hyrkanus år 129 f.kr. Därför gjorde samarierna sitt bästa för att göra livet surt för dem som var på resa från Galileen till templet i Jerusalem för att tillbe, speciellt vid de tre stora högtiderna. Själva fortsatte samarierna att fira påsk på berget där deras tempel legat.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Den som inte är emot er, han är för er.” I vilka situationer kan de här orden av Jesus gälla?

LUKAS 9:57–62

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Ibland kan vi möta kristna som ger löften om lycka och välgång i livet bara man tror på Gud. Jesus ger ingen sådan bild. Att följa honom är helt enkelt inte attraktivt, om man inte först har upplevt Guds nåd och hans kärlek. Först då kan gemenskapen med Jesus komma före släkt och vänner och en trygk framtid.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Begrava sin far. Mannen kände sig bunden av banden till sina föräldrar. Jesus menar här att andra som inte förkunnar Guds rike, de andligt döda, kan ta hand om varandra. Han hade själv upplevt hur hans familj hade försökt få honom på andra tankar (Se Mark. 3:21). Därför säger Jesus ungefär så här: ”Se upp, prioritera rätt.”

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Den tredje mannen var villig att följa Jesus på vissa villkor. När kan vi bestämma hur Gud ska agera i våra liv?

LUKAS 10:1–9

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus låter dessa 72 lärjungar förbereda människor i städer och byar inför hans eget besök till de olika platserna. Det skulle göra det lättare för dem att ta emot Jesus och det han hade att säga dem.

En viktig uppgift för Jesu efterföljare har i alla tider varit att hjälpa människor att förstå vem Jesus är. Det har skett genom att visa omtanke och ge praktisk hjälp, samt att berätta om vad Gud har att erbjuda. Därför har kristen mission alltid gått hand i hand med sjukvård och undervisning.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Ta inte med er något. Jesus såg på sina lärjungars uppdrag som viktigt och värdefullt. Därför skulle de inte gå med tiggarpåsen men inte heller behöva försörja sig själva. Istället skulle människorna se det som en förmån att få förse dem med vad de behövde.

Frid. Här ger Jesus det vanliga hälsningsordet ”shalom” eller frid/fred en djupare dimension. Det vill förmedla verklig och äkta välsignelse från Herren själv.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan människor i vår tid få uppleva ett besök av Jesus?

LUKAS 10:10–16

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus identifierar sig starkt med sina lärjungar. Den som lyssnar till dem, lyssnar samtidigt till Jesus och därmed till Guds röst.

Tänk att även vi i vår tid kan få föra Jesus ord vidare till andra människor. Vi får dela med oss av något som är livsviktigt, som kan ge dem evigt liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tyros och Sidon var under antiken två viktiga handelsstäder vid kusten norr om Palestina. Profeten Hesekiel (500-talet f.kr.) fördömer speciellt Tyros högmod och självtillräcklighet. Han förutsade att staden skulle förstöras. (Hes. 26:3-5) Detta skedde också när Babylonierna intog staden.

Så småningom byggdes staden upp igen, den här gången på en ö utanför den gamla ruinstaden.

På 330-talet kom Alexander den store dit. För att kunna inta den befästa staden, lät han bygga en väg ut till ön av allt löst material från de gamla ruinerna på land. Än idag återstår bara kala klippor av Tyros, precis som profeten förutsagt.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Människorna i städerna kring Gennesarets sjö hade sett Jesus utföra många underverk. Varför var det ändå så svårt för dem att tro på honom?

LUKAS 10:17–20

ETT ORD PÅ VÄGEN

Det som många generationer av israeliter hade hoppats på och längtat efter, skedde nu inför deras ögon. Ändå var det inte så självklart för alla att ta till sig det som Jesus sa. Det behövdes då som nu en enkel tillit till Gud för att kunna tro att Jesus är Herre över allt.

Jesus påminner oss om att det inte är det yttre, spektakulära som är det avgörande. Det viktiga är att ha en personlig relation till Gud.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”**Satan slungas ner från himlen.**” Genom Jesus förändrades tydliga situationen radikalt. Den onde har i alla tider ifrågasatt att Gud handlar rättfärdigt (Upp. 12:7-12).

Jesus, Guds sons liv och död visade på ett avgörande sätt hur orätta anklagelserna mot Gud var. Han handlar både kärleksfullt och rättfärdigt när han erbjuder oss människor sin frälsning och gemenskap.

Satan kämpar än idag desperat, trots att han är besegrad. Han försöker fortfarande få med sig så många som möjligt i sitt uppror mot Gud.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Det verkar som om det låg kraft i namnet Jesus. Hur ska vi förstå det?

LUKAS 10:21–24

ETT ORD PÅ VÄGEN

Hur kommer det sig att en del människor blir kristna, andra inte?

Vi behöver Guds hjälp för att se och förstå att Jesus är den enda vägen till det här nya livet eftersom vi inte kan komma fram till detta genom vår egen vishet eller kunskap.

Frälsningen är inget vi får som belöning för något vi gjort. Vi har inte gjort oss förtjänta av den. Den är en gåva till var och en som vill ta emot (Ef. 2:8-9).

För att kunna ta emot denna Guds gåva måste vi vara som barn, att vi litar på Gud och vågar tro att det han har sagt är sant även om vi inte kan förklara allt.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Profeter och kungar. Genom hela Gamla testamentets tid hade människor längtat efter att tiden skulle vara inne för Messias ankomst. Han skulle krossa Ormens huvud (1 Mos. 3:15) och skapa ett evigt fredsrrike. Vi finner det i kung Davids psalmer (t.ex. Ps. 2) och bland profetböckerna (t.ex. Jes. 9) Den längtan och nyfikenhet på den framtid de profeterade om, beskriver Petrus i sitt brev i 1 Petr. 1:10-12.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Saliga de ögon som ser det ni ser” (v. 23). Vad finns det för saligt i att se i vår tid, två tusen år senare?

LUKAS 10:25–37

ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är inte bara det allmänna jäktet som får oss att undvika situationer där vi skulle behöva gripa in och hjälpa till, utan också vår rädsla för att bli indragen.

Jesus poängterar med den här berättelsen att en människa som är i behov av hjälp är vår nästa. Den personen uppmanas vi att älska.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Hoppet om ett **evigt liv** fanns beskrivet bl.a. i Jes. 26:19 och i Dan. 12:1-3 med uttryck som ”vakna från vilan i mullen”. I Nya testamentet är det tydligt att Jesus uppståndelse är vår garanti för ett evigt liv vid hans återkomst. (1 Kor. 15:16-23, 1 Tess. 4:13-18)

Samarierna tillbad Israels Gud och accepterade de fem moseböckerna som heliga skrifter. Judarna ville inte ha med samarier att göra. Många ansåg att man handlade orätt om man hjälpte en samarier. Namnet användes som ett skällsord (Joh. 8:48). ”Din nästa” ansågs syfta på judar.

Bibelcitatet. En rättrogen jude bar på en liten läderask som innehöll några bibelcitat från bl.a. 5 Mos. 6:4-9 ”Du ska älska Herren, din Gud, ...” och från 3 Mos. 19:18 ”... du skall älska sin nästa som sig själv”.

Vägen mellan Jerusalem och Jeriko var ca 25 km lång, bergig, otillgänglig och brant. Höjdskillnaden mellan städerna var ett tusen meter. Eftersom området var ett tillhåll för rövare, reste folk gärna i konvoj. Det gav dem ett bättre skydd.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

En stor del av vår värld är i behov av hjälp. Vilka av alla dessa ska vi egentligen hjälpa?

LUKAS 10:38–42

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Kanske är det ännu svårare nu än förr att stanna upp och ta tid till att lyssna till Jesus genom t.ex. bibelläsning och bön.

Det är så mycket som ska göras, det ställs krav från många håll, också från oss själva. Vågar vi bryta med allt det som binder oss? Även ett aktivt engagemang för andra människor, för vår miljö eller för en församling kan göra att vi missar vår tid i ensamhet med Gud.

Någon sa vid ett tillfälle: ”Om Satan inte lyckas få oss kristna på fall genom att göra något ont, så försöker han få oss så upptagna med något som i sig är gott men som ändå hindrar oss från att göra det som är det allra viktigaste.”

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Marta bjöd hem Jesus. Normalt stod en kvinna alltid under en man - som ogift under fadern, som gift under maken. Fanns inte dessa, var det en bror eller manlig släkting som bestämde. Kvinnans uppgift i livet ansågs vara att bistå mannen. Här är det ändå Marta som tar initiativet och bjuder. Hon vänder sig t.o.m. mot en man och kritiserar honom för att inte ha skickat iväg hennes syster Maria till kökssysslorna.

”bara en sak behövs” Grekiskans uttryck: ”få ting behövs eller ett” är svårtytt men skulle kunna syfta på att Jesus bara önskade en enkel måltid, en enda maträtt. Då skulle de alla få mer tid att umgås och samtala med varandra.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Är vissa människor, som Maria, mer religiöst lagda, eller... ?

LUKAS 11:1–4

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Med sin bön ville Jesus hjälpa sina lärjungar och oss att förstå vad vi kan be om. I vår bön får vi:

- ära Gud för den han är och det han gör.
- uttrycka vår längtan efter att det Gud står för ska få vara vägledande i våra egna liv, men också i den värld som vi lever i.
- be om det som hör vardagen till, våra grundläggande behov.
- bygga upp vår relation till Gud och få hjälp att älska och förlåta våra medmänniskor.
- be om hjälp och beskydd eftersom vi är medvetna om att vi ständigt påverkas av det onda.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”... för dagen som kommer.” Det grekiska ordet som används är inte känt från andra grekiska texter. Därför finns det olika översättningsförslag. Det ord som ligger närmast till hands är ett ord för ”morgondag”. Vår gamla översättning (1917) hade ordet ”daglig”. Den tolkningen av ordet kom från en gammal latinsk översättning, Vulgata.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad gör det för skillnad att vi i vår bön får kalla Gud vår ”Far”?

LUKAS 11:5–13

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Måste vi tjata på Gud för att få honom att till sist göra något? Nej, säger Jesus, men ge inte upp. Fortsätt att be.

Om vi med alla våra fel, vår själviskhet, ställer upp för andra, inte minst våra egna barn, hur mycket mer angelägen är då inte Gud, vår himmelske Far, angelägen att ge oss det som är gott. Han vill hjälpa oss och ge oss kraft för dagen som ligger framför oss genom att ge oss den helige Ande som en hjälpare.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Bröd. Före soluppgången maldes säden, korn eller vete, till mjöl. Därefter bakades dagens bröd. Det var tunna kakor som gräddades över öppen eld på en sten, ett lerfat eller en välvd plåt. Tre bröd var vad en person behövde vid en måltid. Till brödet åt man ofta torkad frukt t.ex. fikon, torkad eller saltad fisk eller färska ägg.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Be så ska ni få.” Hur ska vi förstå det?

LUKAS 11:14–22

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Hur skulle vi känna det om vi gav en person ekonomisk hjälp och sedan på omvägar fick höra att vi bara gjort det med en självisk baktanke och om vi sedan anklagades för att de pengar som vi gett bort inte ens var våra egna?

Jesus ifrågasätts när han frigör människor från ondskans band och anklagas dessutom för att luras. Man påstår att han får sin kraft från Satan.

De som inte kan glädjas över det goda som sker, när de på ett tydligt och påtagligt sätt får se Guds kraft, utestänger sig själva från gemenskapen med honom.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Beelsebul. I 2 Kung. 1:2 kallas den filisteiske guden i Ekron för Baal Sebul som betyder ”flugornas herre”. Det kan ha varit en medveten förvrängning av det egentliga gudsnamnet Baal Sebul. Gudsnamnet Sebul är funnet i texter från 1400-talet f.kr. i ruinstaden Ras Shamra beläget vid kusten i nuvarande Syrien. Där har man funnit ett stort bibliotek med ugaritiska kilskriftstavor. Där beskrivs Sebul som jordens herre.

Man kan förstå varför Jesus här talar om Satans rike. Bland judarna hade nämligen namnet Beelsebul blivit synonymt med demonernas furste, Satan, Djävulen.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kritisk bör man vara? Var går gränsen?

LUKAS 11:23–26

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi kan ibland få en kommentar likt den här: ”Jag är neutral, varken för eller emot det där med Gud och Jesus.”

I sin liknelse påpekar Jesus att vi inte lever i ett vakum. Vi kan antingen låta oss fyllas av Guds goda närvaro eller också är våra liv öppna för den Ondes påverkan. Den Onde kommer alltid att tränga sig på, om det inte redan är upptaget.

Det är därför viktigt att vi fyller våra liv med det som är gott. Slutar vi att göra något som är fel, är det viktigt att vi gör något positivt istället.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Bildspråket i det här textavsnittet har rent mänskliga drag. En människas inre liknas vid ett hus.

Det är viktigt att bilden inte tas bokstavligt. Istället måste vi ta fram huvudpoängen i berättelsen.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Är det så svart-vitt i verkligheten? Måste vi antingen vara på väg bort från Gud eller till honom? Jfr Luk. 9:50

LUKAS 11:27–32

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Att vara släkt med Jesus gav ingen, inte ens hans mor, några förmåner. Att tillhöra en viss familj eller församling ger inte heller oss några förmåner inför Gud.

Det som betydde något på Jesus tid och som är viktigt för oss i dag, är att vi låter Jesus ord påverka våra liv.

En gång i tiden lyssnade människor till kung Salomo och profeten Jona. Vi får lyssna till Jesus, Guds son, och låta hans ord forma våra liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”**Saligt det moderliv...**” Jesus verkar inte göra mycket för att lyfta fram sin egen mor Maria i rampljuset, Inte heller hade hon någon viktig roll bland de första kristna. Redan hos assyrierna och babylonierna tillbad man gudinnan Ishtar som Jer. 7:18 troligtvis hänvisar till med uttrycket ”Himladrottningen.” Under romartiden fanns gudinnan Artemis tempel i Efesos och inom Mitraismen tillbads Semiramis. Detta bidrog nog till en kristen Mariatillbedjan.

Staden Nineve vid floden Tigris östra strand blev med tiden Assyriens huvudstad. Riket blev en fruktad stormakt som bl.a. ödelade Israel, det norra riket, år 722 f.Kr. Assyrierna var kända för sin brutalitet. Ändå lyssnade Nineves invånare till profeten Jona och omvände sig. (Idag är ruinstaden mest känd för Assurbanipals stora bibliotek av kilskriftstavor.)

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

På Jesus tid verkade folket förvänta sig vissa tecken. Hur är det i vår tid? Vilka tecken fick söderns drottning och folket i Nineve?

LUKAS 11:33–36

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det verkar som om vi människor ibland kan uppleva mycket tydliga tecken på att Gud finns, men ändå inte se eller förstå något. Folk som hade mött Jesus hade sett många av hans underverk men ändå bad de om tecken.

Kan vår andliga syn bli förstörd så att vi inte berörs av ljuset från Gud? Eller är vi rädda för att Guds ljus ska belysa sådant i våra liv som vi inte vill veta av själva eller någon annan ska se.

När vi låter det sanna ljuset, Jesus, nå in i våra liv, tränger det bort mörkret och tvivlen som har behov av att få se olika tecken.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Lampan var en enkel oljelampa som hade formen av en skål. Mot ena kanten låg vecken, som med jämna mellanrum fick regleras. Ibland hade lampan en mer konstnärlig utformning.

Hållaren var ofta en hylla i väggen, eller på husets mittpelare. Den kunde också vara en enkel upphöjning på golvet.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan hela vår kropp få ljus?

LUKAS 11:37–44

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus lyfter fram problemet med att leva ett dubbelliv.

Vi kan ha en religiös fasad, ett välpolerat sätt, men Gud känner också till vårt inre. Jesus vill att våra motiv ska bli de rätta och att våra attityder mot Gud och människor är äkta. Det kommer att märkas i vårt sätt att bemöta dem.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Bada sig ren. Lukas använder ordet ”bada” för den ceremoniella handling som varje rättrogen jude utförde före måltiden och mellan de olika rätterna. Det var inte vad vi skulle kalla en ordentlig handtvättning, utan gick till så att man lät lite vatten rinna ned utefter handflatorna.

Att vidröra en grav ledde till att man blev religiöst oren i sju dagar. (4 Mos. 19:16). Gravarna vitkalkades därför ofta för att de skulle synas på långt håll och vara lätta att undvika. Det verkar som om Jesus här vill peka på att människor omedvetet blev negativt påverkade av fariseernas sätt att leva.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför struntade Jesus medvetet i att följa traditionerna?

LUKAS 11:45–54

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det Jesus sa till de laglärda kan påminna oss om:

- att kunskap, det vi läst och hört, påverkar våra liv.
- att vi inte får krångla till tron på Gud så att den blir till ett hinder för oss själva eller andra.
- att vi kan vara bra exempel som andra människor vill följa.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Från Abel till Sakarja. I Gamla Testamentet i vår Bibel står de olika böckerna uppställda i en annan ordning än på Jesus tid. För judiska läsare är Andra Krönikeboken den sista boken. Därför nämns Abel, Adam och Evas son (1 Mos. 4), som den första och Sakarja (2 Krön. 24:20) den sista som blev mördad.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus syfta på när han säger ”detta släkte ska få betala”?

LUKAS 12:1–7

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus varnar för hyckleri och kallar det för en surdeg. Det har en förmåga att sprida sig.

En viktig orsak till hyckleri är vår rädsla för vad andra ska tänka och säga om oss, eller göra mot oss. Den rädslan kan försvinna när vi ser livet i ett större perspektiv. Jesus påminner oss om vikten av att ha ett rätt förhållande till vår himmelske Far. Det har nämligen evighetsvärde.

Vi behöver inte vara rädda, fortsätter Jesus. Vi är mycket värdefulla i Guds ögon och han vill ta hand om oss redan här och nu.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Helvete. I den grekiska texten står det ”geennan” som har bildats från namnet ”Hinnoms dal”. Dalen löper söder och väster om Jerusalem. Under profeten Jeremias tid offrade man barn där till guden Moloks ära, som Guds profeter fördömde (Jer. 7:30-33). Senare brände man sopor i dalen enligt rabbinisk tradition.

Hinnoms dal verkar senare ha fått representera platsen för Guds rening där all ondska skulle utplånas på domens dag. Inflytandet från grekisk filosofi hade gjort att den klassiska tron på ett helvete som ett evigt pinorum för ogudaktiga själar, även hade trängt in i judisk tro. Där kallades helvetet för ”Gehenna”.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jämför priset på sparvar i Matt. 10:29. Vad innebär det för den femte sparven? Vad säger det oss om Guds omsorg?

LUKAS 12:8–12

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Även det här avsnittet andas trygghet. Men orden om att häda den helige Ande har skrämt många och kallat det för den oförlåtliga synden.

Genom att kalla det goda ont och välja bort Guds närvaro från våra liv blir vi till slut okänsliga för hans vägledning och stänger alla möjligheter för den helige Ande att påverka oss. Vi blir utan samvete.

Men, säger texten, som Guds barn kan vi få vi hjälp av den Helige Ande att t.o.m. säga de rätta orden när vi behöver försvara vår tro.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Änglar betyder ”sändebud” eller ”budbärare”. Sakarias, Maria och herdarna fick meddelanden från Gud genom änglar vid tiden kring Jesu födelse.

I Matt. 24:30-31 beskrivs änglarna ha en central roll vid Jesu återkomst och tidens ände (jfr Luk. 9:26). Änglarna är ständigt i Guds närhet och samtidigt tar de aktiv del i vad som händer enskilda människor här på jorden. (Matt. 18:10). De står till tjänst för den som tror på Kristus. (Heb. 1:14)

Änglarna avbildas ofta med vingar, t.ex. varelsena inför Guds tron i Hes. 1:5-24 och Upp. 4:6-8. Troligtvis är det för att visa att de kan förflytta sig snabbt. Vid människors möten med änglar i Bibeln, liknar änglarna människor, ibland i lysande kläder.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad tänker du på när Jesus talar om att kännas vid honom inför människorna?

LUKAS 12:13–21

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det kan i våra ögon se ut som att mannen i liknelsen var en god förvaltare av sina ägodelar. Ändå fördömer Jesus hans handlande.

Jesus verkar inte vara mycket för att lägga på hög och spara. Han ser det som ett uttryck för vårt habegär.

”Jag”, ”mig” och ”mitt” är återkommande ord i liknelsen om den rike mannen. Hans motiv var själviska och han tänkte bara på sitt eget bästa här och nu.

Frågan är inte hur mycket vi tjänar, utan vad vi gör med det vi har. Samlar vi på hög eller ger vi till andra?

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Arvet delades mellan sönerna efter faderns död. Äldste sonen fick dubbel lott och blev också familjens överhuvud. Fanns inga söner fick döttrarna, som annars var lottlösa, ärv.

”säg till mig själv: Nu min vän...” Ordagrant står det: ”säg till sin själ: Själ ...”. Ordet ”själ” används här i betydelsen hela människan, som en levande varelse. Det är vid översättning av bibeln ofta lämpligt att byta ut ordet ”själ” som här med ”mig själv” för att ge en ökad förståelse av texten.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför brydde sig Jesus inte om att skapa rättvisa? Läs gärna 1 Kor. 6:1-8.

LUKAS 12:22–34

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus är medveten om att det största hindret för oss människor att leva ett rikt och äkta liv med Gud, är allt som stjälar vår tid och uppmärksamhet, vardagen som tar över.

Han vet att det vi äger tar tid att sköta om och att vi oroar oss över att våra saker ska bli förstörda eller stulna.

I sin omsorg uppmanar han oss till att frigöra oss från allt detta och att lita på att Gud tar hand om oss. Vi behöver inte låta bekymren ta överhanden. Att se Guds omsorg om naturen och bli medvetna om hur lite vi kan bestämma över själva livet, kan hjälpa oss att slappna av.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Korpen tillhör de fåglar som inte har en fast och säker näringskälla utan som varje dag söker efter föda över stora områden.

Liljan var en vanlig anemon som under sin blomning färgade kul-larnas sluttningar scharlakansröda men bara under en kort tid när bergen fått regn.

Gräset användes som bränsle där det var ont om ved.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur blir man rik inför Gud? Hur skaffar man sig en skatt i himlen?

LUKAS 12:35–40

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Några huvudord i det här avsnittet är ”vänta”, ”vara vaken” och ”beredd”. Vi känner igen det i scouternas valspråk: ”Var redo”!

Hur kan den som väntar på att Jesus ska komma tillbaka alltid vara beredd? Genom att ha arbetskläder på sig, d.v.s. genom att engagera sig för andra och den uppgift som Jesus gett sina efterföljare: att låta det goda Gud erbjuder oss människor bli känt för alla.

På samma sätt som lärjungarna fick vara med om hur deras Herre ställde upp för dem, kan vi få uppleva hur Jesus hjälper oss i livets olika situationer.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Kläderna på Jesu tid bestod dels av en livklädnad, en skjorta som räckte ner till fötterna, och dels av en mantel, en slags filt man svepte om sig som skyddade mot nattkyla och oväder. Vid arbete och vandring fäste man upp liv-klädnaden med hjälp av ett bälte för att inte hindra rörelserna.

Förvaltaren kunde vara en anställd tjänare eller en slav. Denne kunde ha ansvaret över både sin herres egendom och tjänstefolk.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Liknelsen beskriver en tacksamhet till tjänarna. Deras herre serverade dem själv vid bordet. Vad kan Jesus eventuellt ha tänkt på för parallell?

LUKAS 12:41–48

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus fortsätter på temat att vara beredd, och riktar sig speciellt till sina lärjungar.

Han uppmanar oss att förvalta det vi fått av Gud genom att stödja varandra i vår tro. Han understryker hur viktigt det är att ta vara på det vi har förstått är rätt. Vi har ett ansvar att låta orden leda till handling och att inte skjuta upp något på framtiden. Jesus har tidigare poängterat detta i liknelsen om mannen som byggde på en bra grund (Luk. 6:47-49). ”Den som kommer till mig och hör mina ord och handlar efter dem ...”, han är vis.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Hugga ner. Ordet kan antingen läsas bokstavligt ”klyva itu”, (döda med svärd), eller bildligt ”avskilja” (utestängas från sin tjänst). Sammanhanget verkar peka på att tjänaren lever vidare, men blir avsatt.

Piskas. Straffet var till för att skapa rättvisa i en värld där det finns så mycket orättvisa. Vi får stå till svars för våra val och handlingar utifrån de möjligheter vi fått. Samtidigt lovar Jesus att den som tror på Jesus inte faller under någon dom, utan har övergått från döden till livet. (Joh. 5:24)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad har vi fått som vi ska förvalta?

LUKAS 12:49–59

ETT ORD PÅ VÄGEN

Har vi i vår tid förlorat förmågan att stanna upp och tänka? Det är lätt att bara rusa fram genom livet utan att fråga sig vart man är på väg och vad man håller på med.

Jesus skapar en radikal förändring genom sin undervisning. Den får oss att ta ställning för eller emot honom. Det kan leda till starka känslor som t.o.m. kan splittra familjerelationer.

Därför uppmanas vi att vara angelägna om att försöka förstå vad som är rätt, lika ivriga som vi är när det gäller att ta reda på vad det blir för väder.

Gör det innan det är för sent, uppmanar Jesus.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Att spå väder. Här i Sverige vet vi att nordavind ger kyligare väder och att västvindar från Atlanten kan leda till nederbörd. I Palestina kom de torra, heta ökenvindarna från söder. Den västliga vinden från Medelhavet förde med sig regn.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur toleranta och vidsynta är vi i vår tid?

Hur kan tron medföra splittring?

LUKAS 13:1–5

ETT ORD PÅ VÄGEN

Den ständigt återkommande frågan ”Varför?” dyker upp även här. Varför blev just dessa människor dödade? Vad hade de gjort som ledde till ett sådant straff?

Vi vill se rättvisa i det som händer. Om fardåren fastnar i poliskontroll, säger vi gärna: ”Rätt åt honom!”. Samtidigt frågar vi varför, när motgångar och olycka drabbar just oss, och anklagar kanske Gud för att vara orättvis.

Jesu förklarar att de här personernas död inte var ett straff från Gud. Gud låter sin sol gå upp över både onda och goda (Matt. 5:45). Lidandet drabbar oss alla här i världen. Det finns ingen rättvisa. Det är ett resultat av ondskan i världen och inte ett straff från Gud.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Pilatus var romersk ståthållare, prokurator över Judéen och Samarien år 26-36. Han lydde direkt under kejsaren och bodde i Caesarea. Pilatus hade gjort sig impopulär bland judarna därför att han inte respekterade deras religiösa uppfattningar, som t.ex. budet mot bilddyrkan. Han marscherade en gång in i Jerusalem med standar som hade kejsarens bild, en annan gång hängde han upp sköldar med kejsarens bild vid templet. Han tog också pengar från templet för att bygga en akvedukt. De galiléer som omnämns här har troligtvis protesterat mot Pilatus i templet. Händelserna som nämns i dessa verser är inte funna i historiska källor.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad ser Jesus som det viktigaste beslutet i våra liv?

LUKAS 13:6–9

ETT ORD PÅ VÄGEN

Det ligger ett överskuggande hot i det som Jesus säger: ”Om inte, kan du hugga bort det.” Ska vi skrämmas till tillbedjan? Nej, låt oss i stället lägga märke till Guds nåd och kärlek. ”... ett år till så ska jag ...” Guds gåva i Jesus Kristus är evigt liv (Rom. 6:23). Den gåvan erbjuder Gud oss därför att han älskar oss och inte vill att någon ska gå förlorad (2 Pet. 3:9).

Samtidigt kan vi inte blunda för livets realiteter. ”Synsens lön är döden” (Rom. 6:23). Det finns en tidsgräns för oss alla. Jesus visste att Jerusalems förstörelse skulle komma och att judarna skulle upphöra att vara Guds utvalda folk.

I mötet med Jesus hade människor en unik möjlighet att välja det eviga livet. Än i dag har vi samma möjlighet.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Fikon växer vilt i Palestina. De var vid sidan av vindruvor och oliver den viktigaste frukten. Fikon pressades till kakor, eller hängdes upp på snören att torka till vintern. Fikonträdet gav två skördar, den första i juni. Dessa fikon, som växte på fjolårsskotten, var stora men få. I augusti - september kom huvudskörden på årsskotten. Dessa frukter var mindre, men många. Fikon lät man ofta växa där ingenting annat gick att odla, eftersom trädet växer bra i stenig och mager jord. Fikonträdet används här som en symbol på Israel och dess speciella ställning inför Gud.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Det verkar som om vi kan påverka vår framtid, ”gräva och gödsla”.

Vad kan Jesus ha menat?

LUKAS 13:10–17

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Kontrasten mellan Jesus och synagogföreståndaren är märkbar. För den senare är formerna viktigare än den enskilda individen. Jesus visar hur inkonsekventa och känslolika vi människor kan bli. Det som var tänkt till människors bästa blir ett hinder för medkänsla. Med uppsatta regler och principer kan vi försvara vår brist på empati.

Jesus var beredd att i varje situation hjälpa en människa. Han visade att det goda vi kan göra idag, ska vi inte skjuta upp till morgondagen.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Abrahams dotter. Abraham ansågs vara stamfader till alla judar. Abraham hade fått löftet att hans ättlingar skulle bli ett stort folk och en gång få överta Palestinaområdet. Gud slöt ett förbund med Abraham och lovade att gå med och hjälpa honom och hans efterkommande. Uttrycket ”Abrahams dotter” beskriver därför tillhörighet, välsignelse, trygghet och gemenskap. Det påminde människorna om att de var värdefulla i Guds ögon.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan vi i vår tid uppleva hyckleri?

LUKAS 13:18–21

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är viktigt att ibland försöka se saker och ting ur ett nytt perspektiv. När vi ser på andra, oss själva och hur vi handlar, kan vi bli missmodiga. Här påminns vi om att ur det lilla kan det växa fram något stort och fint. Budskapet om den nya gudsgemenskapen som Jesus talade om, såg inte ut att vara så stort från början. Han visste ändå att det skulle sprida sig över hela jorden. Kunde det vara möjligt? Ja, om t.o.m. den lilla surdegsklumpen kunde genomsyra en jättestor deg, hur mycket mer skulle då inte Guds rike kunna nå ut till alla.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Senapskornet är det svarta senapsfröet, ungefär 1 mm stort. Senapsplantan kunde växa upp till en busklik planta och få formen av ett manshögt träd. Fröna är eftertraktade av fåglarna. Senapen växte vilt, men odlades ofta. Fröna pressades till olja, men användes också som krydda och läkemedel.

Tre mått mjöl. Det motsvarar ca 40 liter eller 24 kg mjöl.

💬 FÖR EFTERTANKE

I ”Levande Bibeln” står det: ”Det är som jäst, som knådas in i en deg och som utan att någon ser hur det går till, får hela degen att jäsa.” Vad vill den texten få fram för tanke?

LUKAS 13:22–30

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Här visar Jesus igen hur viktigt det är att göra ett personligt val. Ingen har fribiljett till Guds rike för att han tillhör en särskild grupp, deltar i någon verksamhet eller bara finns med och lyssnar. Hur är det då möjligt att komma dit, om det nu verkar vara så svårt? Liknelsen betonar vikten av att vara känd av husets herre. Det syftar säkert på vår personliga relation till Gud. Jesus säger i sin bön till Fadern: ”Detta är det eviga livet; att de känner dig, den ende sanne Guden, och honom som du har sänt, Jesus Kristus.” (Joh. 17:3) Här i vår text finner vi samma tanke även om formuleringen är den motsatta (v. 27).

Paulus skrev att den kristne skulle satsa på att nå det eviga livet lika målmedvetet som en idrottare som vill vinna sina tävlingar (1 Kor. 9:24, 25).

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Ligga till bords i Guds Rike.” Framtiden med Messias, när han upprättat sitt rike, beskrivs ofta i judisk litteratur som en stor fest. Enligt judarna skulle festen bara gälla dem själva. Jesus däremot välkomnar även andra människor in i Gudsrikets gemenskap.

Kämpa Det grekiska ordet som vi översatt med ”kämpa” var på den tiden en idrottsterm.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad finns det för paralleller mellan livet som kristen och som aktiv idrottare? Jfr 1 Kor. 9:24-26

LUKAS 13:31–35

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus är helt fokuserad på sin uppgift. Han bryr sig inte om de hot han får. Ingen ska få hindra honom. Han känner samtidigt en stor sorg över att människorna inte vill ta emot hans erbjudande om hjälp. Han gjorde allt för att hjälpa dem att förstå hurdan Gud är (Joh. 1:18), att han vill deras bästa, som hönan vill skydda sina kycklingar.

De av oss som fått uppleva glädjen av att vara Guds barn, kan som Jesus känna smärta om vi blir avvisade av människor när vi vill berätta vad Gud erbjuder oss alla.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Herodes var lydkonung över de judiska områdena Galileen och Pereen. Han hade tillnamnet Antipas och var son till Herodes den store, som regerade vid Jesus födelse. Det var han som hade satt Johannes döparen i fängelse och senare lät halshugga honom.

Herodes levde, åtminstone utåt sett, enligt judiska seder, sände gåvor till templet och besökte Jerusalem vid de stora högtiderna. Här verkar det som att han var ute efter att fångsla Jesus, som han kanske tyckte hade blivit för obekvämt.

Räv. Jesus ger Herodes beteckningen räv. För en jude representerade räven fördärv och listighet. Den var också en beteckning på en värdelös och oansenlig människa.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Nu får ni själva ta hand om ert hus.” Vad menade Jesus? Jämför med 1917 års översättning eller *nuBibeln*.

LUKAS 14:1–6

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är skönt att kunna vara sig själv bland människor. Den här händelsen beskriver däremot det som sker när man är iakttagen. Vid festen fanns en del som vaktade på Jesus och ville sätta dit honom. Mannen som var sjuk vågade inte be om hjälp, eftersom han då kunde bli utesluten ur synagogan (Joh. 9:22). De laglade teg, de kunde inte svara när Jesus ställde en fråga till dem.

Människor runt omkring oss lägger gärna märke till om Jesus efterföljare gör något som är fel. De bedömer den kristna tron utifrån vad de kristna säger och gör, eller vad de låter bli att göra.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Rådet eller Sanhedrin var den judiska nationens högsta domstol och hade ett begränsat självstyre under Rom. Det bestod av 71 medlemmar från tre samhällsgrupper: de äldste, som var representanter för de ledande överklassfamiljerna; överstepräster, dit även f.d. överstepräster och prästfolk från de 4 familjer ur vilka översteprästen kunde väljas räknades, och de skriftlärde, som hade studerat och ofta tillhörde fariseernas parti.

Sabbatsmåltid. Eftersom det var sabbat, var all mat tillagad på fredagen och serverades utan uppvärmning. Grundtanken med sabbaten var att vi människor en dag i veckan skulle slippa allt vardagsslit. Alla tilläggslagar till sabbatsbudet skapade tyvärr stora krav och förväntningar – just det som sabbatsvilan skulle befria oss från.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur tycker du Guds tanke med sabbaten bäst skulle kunna komma till uttryck i vår tid?

LUKAS 14:7–14

! ETT ORD PÅ VÄGEN

I våra dagar talas det mycket om att man måste ta för sig, annars gör någon annan det. Jesus visar på en annan väg, att vara ödmjuk.

Vår benägenhet att alltid jämföra oss med andra gör att vi antingen blir högmodiga eller också underskattar vi de förmågor som Gud har gett oss. Ödmjukheten gör att vi kan se till andra människors bästa istället för att bara tänka på våra egna fördelar.

Här är Jesus vårt föredöme. Han lämnade himlens härlighet, blev en av oss, och var villig att ge sitt liv för vår skull. (Fil. 2:5-11).

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Fest. Judarna älskade fester. Man ansåg att festen mer än något annat höll ihop vänner, familj och grupp. Att äta tillsammans var sant brödraskap. De som inte hade ekonomiska möjligheter att bjuda till fest blev utestängda från det vanliga sociala livet.

De rättfärdigas uppståndelse. Jesus hänvisar till en framtida händelse då löftena om evigt liv, härlighet och gudsgemenskap blir en verklighet. Det sker vid Jesus återkomst (1 Kor. 15:22, 23).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vilka grupper av människor skulle Jesus ha uppmanat oss att bjuda, om han berättat liknelsen i vår tid? Vilka skulle vi ha svårt att bjuda?

LUKAS 14: 15–24

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Den här liknelsen är uppmuntrande. Den visar hur angelägen Gud är att få med alla människor, vilken bakgrund de än har, till sin gemenskap, hans fest.

Vi människor har i alla tider däremot haft en benägenhet att sortera ut dem som vi inte tycker passar in i t.ex. vår kristna grupp.

Judarna, som Guds folk, var de som först fick en inbjudan att ta emot Jesus och hans förkunnelse, men de vände sig bort från honom. Därför gav Jesus sina efterföljare uppmaningen: ”Gå ut och gör alla folk till mina lärjungar” (Matt 28:19).

En helt avgörande fråga även för oss är om vi vill tacka ja till Guds inbjudan om gemenskap med honom själv. Ingenting i livet är viktigare än det.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Inbjudningarna. Vid större fester, sände man först ut en allmän inbjudan med en ungefärlig tid för festen. När sedan dagen kom då allt var klart, gavs en slutlig inbjudan. Att först tacka ja och sedan ändå säga nej, ansågs mycket oartigt.

Fattiga. På den tiden trodde man att fattigdom och sjukdom var straff från Gud. Fattiga och funktionshindrade hamnade ofta utanför den sociala gemenskapen.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad är det som hindrar oss att komma med på festen? Vilka tre områden pekar de tre ursäkterna i liknelsen på?

LUKAS 14: 25–35

! ETT ORD PÅ VÄGEN

I ett annat sammanhang kritiserade Jesus fariséerna för att de inte tog ansvar för sina föräldrar och i stället köpte sig fria från uppmaningen i ett av de 10 buden, att visa sin far och sin mor aktning (Mark. 7:8-13). När Matteus berättar om samma händelse skriver han: ”Den som älskar far eller mor mer än mig” (Matt. 10:37). Det tyder på att ordet ”hata” här kan bytas ut mot ”älska mindre”. Huvudfrågan Jesus ställer är: Vad är viktigast i ditt liv? Är vår gudsrelation så viktig att den kommer före ägodelar, släkt, vänner och lusten att rädda vårt eget skinn. Att vara kristen kan inte vara en aktivitet vid sidan av vår vardag. Det påverkar hela vårt liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Torn kunde vara försvarstorn i centrum av staden, ett torn i stadsmuren, ett vaktorn utanför staden eller torn för herdar eller vingårdsmän där de kunde hålla vakt.

Jesu exempel kunde ha varit inspirerad av faktiska händelser. Pilatus hade börjat bygga en akvedukt som han inte kunde bygga färdigt. Herodes blev anfallen och besegrad av Aretas, en arabisk kung vars dotter Herodes skiljt sig från till förmån för sin svägerska Herodias.

Salt. Man utvann salt ur Döda havet. När det samlades ihop i avdunstningsbassängerna följde en del skräp med som blev kvar om saltet genom fukt eller vatten urlakades.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Salt är bra att ha.” På vilka sätt kan den kristne vara som salt?

LUKAS 15:1–10

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Med de här båda liknelserna försvarar Jesus sitt sätt att vara mot andra människor. Han gör det genom att visa hurdan Gud är. Gud är som herden och kvinnan i berättelserna. Han är angelägen. Han tar initiativet. Han letar och söker upp den som tappat bort sig i livet och hamnat fel. Jesus gick i sin himmelske fars fotspår.

De som är kristna talar ibland om att gå i Jesus fotspår, att göra som Jesus. Den kristna församlingens uppgift är inte att vara en klubb för inbördes beundran utan att ge sig ut och söka efter de förlorade.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Syndare kallades alla de som levde ett omoraliskt liv men också de som inte följde alla de judiska lagarna. Det kunde bero på att de inte längre orkade med alla föreskrifter eller att deras yrke gjorde det svårt att följa dem. Så var det t.ex. för herdarna.

Silvermyntet var en romersk denar och var en normal dagsförtjänst. Att förlora ett sådant mynt var därför en kännbar förlust för en vanlig arbetare. Man tror också att kvinnor vid den tiden kunde få en silverkedja med tio sivermynt som brudgåva och då bars som ett pannband. Att tappa ett sådant mynt skulle då vara som att för oss tappa bort en vigselring.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus poängterar glädjen i himlen. Varför det?

LUKAS 15:11–16

ETT ORD PÅ VÄGEN

Det finns en frihetslängtan hos oss alla. Redan små barn säger: ”Jag kan, jag vill själv.” Vi vill själva göra våra val och inte bara ta över andras värderingar. Så är det också andligt sett. Vi vill göra våra egna andliga upptäckter. Tron måste bli personlig.

I vår frigörelseprocess från våra föräldrar händer det ibland att vi tar avstånd från deras eventuella gudstro. Vi kan välja bort den trygghet vi haft för frihetens skull. Det verkar ofta vara så att vi människor inte är beredda till en kursändring förrän något händer i livet som gör att vi känner en saknad efter trygghet eller frihet.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Vakta svin var förnedrande. Genom Mose hade Gud bl.a. uppmanat judarna att inte äta svinkött. Vilka kontraster: de välmående svinen i tider av hungersnöd, och den svältande mannen.

Fröskidorna kom från johannesbrödstrådet. Det var ett vanligt djurfoder men de kunde också ätas av människor.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur långt kan vi gå för att uppleva frihet?

LUKAS 15:17–24

ETT ORD PÅ VÄGEN

Sonen saknar tryggheten hos sin Far och bestämmer sig för att återvända till honom. För att återfå tryggheten är han beredd att göra sig av med den frihet han haft och bli en tjänare.

Överraskningen är att Fadern erbjuder honom både trygghet och frihet. Han blir förlåten, accepterad, och får komma tillbaka in i gemenskapen igen.

Det här är en fin beskrivning av ordet nåd. Ett streck dras över det som varit. Man blir mottagen som en värdefull person. Det beror inte på vad man presterat, att man har gjort sig förtjänt av det.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Högtidsdräkter innebar heder och ära. Genom att se på människors klädsel kunde man avgöra vilken ställning de hade i samhället. Det gällde både den långa skjortan – livklädnaden – och manteln, som bars utanpå. Skjortan var ofta tillverkad i linne och manteln av ull.

Ringen som sonen i huset fick bära var troligtvis en signetring, ett tecken på auktoritet, som innebar rättighet att handla på sin fars vägnar.

Skor eller sandaler bars av fria män – inte av slavar.

Besinning, ordagrant ”komma till sig själv”. Att hitta sig själv, stanna upp och se sin situation, sina behov och sitt värde.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur skulle du beskriva ordet ”trygghet”?

LUKAS 15:25–32

ETT ORD PÅ VÄGEN

Den här tredje liknelsen om Guds kärlek slutar inte i och med festen. Jesus för in sina åhörare i berättelsen genom att berätta vidare om den andre sonen. Han bar, som de flesta av oss, på ett rättvisekrav. Många ansåg att Gud älskar den som håller buden, men han hatar överträdaren, syndaren.

Jesus visar att Guds kärlek inte håller sig inom vissa ramar, utan sträcker sig ut till alla. Gud erbjuder oss upprättelse, hopp och ett nytt liv som hans vänner. Vi behöver inte avundsjukt stå bredvid och se på hur han ger av sitt goda till alla. Vi kan själva få del av glädjen och ta emot vad Gud har att ge.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Guds kärlek beskrivs i de här liknelserna:

- Den gäller alla (1 Tim. 2:4).
- Den är nåd, en Guds gåva (Ef. 2:8, 9).
- Den är uppsökande (Luk. 19:10).
- Den är villkorslös (1 Joh. 4:9, 10).
- Genom sitt sätt att leva visade Jesus hur Gud älskar oss människor (Joh. 1:18).
- Han uppmanar sina efterföljare att älska varandra på samma sätt (Joh. 15:12).

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Din bror var död men lever igen”. Hur kan det vara så drastiskt?

LUKAS 16:1–9

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Hur kunde förvaltaren få beröm för att han lurade sin herre ännu mer? Vad var det för klokt i det han nu gjorde? Det var nog det att han till sist började planera för sin framtid. När han tidigare hade försringrat sin herres pengar, hade han tydligen levt för dagen. Han skulle inte ha något kvar att leva av när han blev avskedad.

Jesus uppmanar oss i den här liknelsen att tänka framåt. Han önskar att vi ska förbereda oss inför det eviga livet med Gud och forma vårt liv för det redan här och nu.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Förvaltare kunde vara en slav eller en anställd tjänare som fick ansvaret att sköta en gård, som hans herre ägde men inte själv bodde på.

Herren i vers åtta, kan både syfta på ägaren (så i 1917 års översättning) eller Jesus (som i Bibel 2000).

Olja framställdes ur oliverna som skördades på hösten från byns gemensamma olivlund. Avkastningen från 1 1/2 träd behövdes till ett krus olja, 36-40 liter, och hade värdet av en dagsförtjänst, en denar. Den finaste oljan pressades med hjälp av hävstänger ut ur oliverna som lagts i en duk mellan flata stenar. Olja användes både till matlagning och som bränsle i lamporna.

Vetet skördades i april-juni och en tunna rymde 360-400 liter.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur skulle vi kunna köpa oss vänskap från Gud och våra medmänniskor?

LUKAS 16:8–14

! ETT ORD PÅ VÄGEN

”Din dåre” kallade Jesus den som använde sina tillgångar för egen bekvämlighet. (Lukas 12:15-20) Här uppmanas vi att låta andra människor få del av det vi har på ett sätt som skapar gemenskap, vänskap. När vi dör har det vi äger ingen betydelse längre men vårt förhållande till Gud kan hjälpa andra kan hjälpa andra människor att lära känna honom och få en tro som leder till evigt liv. Det är att skaffa sig en skatt i himlen, säger Jesus i Lukas 12:33, 34. Vårt sätt att handskas med pengar beskriver vad vi prioriterar i våra liv. Jesus uppmanar oss här att vara goda förvaltare.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Mammon är ett arameiskt ord som betyder rikedom eller förmögenhet. Här beskrivs den som ohederlig. Vår önskan att äga pengar blir lätt en frestelse till synd och leder till så mycket ont, (se 1 Tim. 6:10) att Jesus ser dem som oskiljaktiga.

Vänner i vers 9 kan syfta på Gud och hans änglar, andra kristna, människor som fått hjälp och tack vare det fått en tro på Gud, eller kanske de goda gärningarna som personifierats.

”**Det som har verkligt värde**” måste syfta på det Gud erbjuder oss i Jesus. Jesus beskriver himmelriket som en dyrbar skatt.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan vårt sätt att använda våra pengar och ägodelar, påverka Guds möjligheter att göra det han vill i våra liv?

LUKAS 16:14–18

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus verkar här motsäga sig själv. Lagen ska bestå men Gamla Testamentet (GT) har spelat ut sin roll. Ett centralt tema i GT är hur människan genom synden förlorat kontakten med Gud och hur han hela tiden försöker återupprätta den. Guds väg är att erbjuda förlåtelse. Det skulle under GT:s tid symboliskt ske genom att man offrade ett lamm. Detta skulle påminna om syndens avskyvärdhet och visa att dess konsekvens är död. Offret pekade också fram till löftet om Messias, frälsaren. För att få förlåtelse måste vi först inse att vi har handlat mot Guds vilja, överträtt hans lag. Den står därför oförändrad, säger Jesus. Det nya är att Jesus dog i vårt ställe.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Lagen och profeterna. ”Lagen” (”Mose” enl. v. 29) står här för de fem moseböckerna och ”profeterna” för alla profetböckerna. Uttrycket används ofta för hela Gamla Testamentet även om också skrifterna, de historiska böckerna, och psalmerna ingick där.

Lagen. När Jesus tar ett exempel från Guds lag, de tio buden, för att understryka dess giltighet, trycker han samtidigt på en öm punkt hos fariseer och laglärd. De hade genom sin tolkning av budet om äktenskapsbrott gjort kvinnan rättslös. En man kunde enligt dem skilja sig på grund av en struntsak, t.ex. en vidbränd måltid.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Ibland kan andra människors åsikter bli viktigare för oss än det Gud har sagt (v. 15). Hur märks det i vardagen?

LUKAS 16:19–26

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Gläntar Jesus här på dörren till det som händer på andra sidan döden? Det finns många detaljer i liknelsen som inte stämmer med Jesus och Bibelns undervisning.

- 1) Jesus, inte Abraham, beskrivs som huvudperson och räddare. Joh. 3:16, Luk. 22:30
- 2) Jesus talar om att han tillsammans med änglarna ska samla in de utvalda vid sin återkomst, inte vid dödsögonblicket. Matt. 24:30-31, Matt. 13:29
- 3) Dödsriket beskrivs som en vila i omedvetenhet. Pred. 9:10. Straff, förintelse, eld, är alltid kopplat till ordet gehenna, helvete. Matt. 5:22
- 4) Frälsning och evigt liv är en Guds gåva, inget vi kan få som ett resultat av hur vi lever. Ef. 2:8-9

Jesus verkar ha tagit en folklig beskrivning till hjälp för att lyfta fram en viktig poäng. Det är här och nu vi gör vårt val och det har konsekvenser för evigheten.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Judarnas syn på döden hade påverkats starkt av grannländernas tro. Det finns beskrivningar i egyptiska papyrus och skrifter efter den Babyloniska fångenskapen (Salomos visdom och Enochs bok) på hur den fattige blir rik och den rike fattig efter döden. Den judiske historieskrivaren Josefus har också en liknande beskrivning.

Purpurfärgade kläder beskriver konungslig prakt och rikedom. Färgen från purpurnäckan var extremt dyr.

Fint linne var troligtvis en lyxvara från Egypten.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan våra liv påverkas av de tankar vi har om döden?

LUKAS 16:27–31

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Hur ska vi människor kunna välja rätt inför framtiden? Den rike mannen i liknelsen föreslog att de döda skulle uppstå och varna de levande. Detta ses inte som en lösning utan vi uppmanas istället att ta vara på den undervisning som Gud gett oss i Bibeln. Det sägs här att t.o.m. Gamla Testamentet har en tillräckligt klar undervisning för att vi ska kunna välja rätt i livet.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”De har Moses och profeterna.” Gamla Testamentet ger en tydlig undervisning om:

- a) vårt ansvar att ta hand om våra medmänniskor och hjälpa dem. (Jes. 58:7)
- b) att det är Gud som ger oss livet och kraften att skaffa oss ägodelar. (5 Mos. 8:17, 18)
- c) att om vi vänder om till Gud, tror på honom och vill leva ett liv i harmoni med hans vilja, leder det till liv. (Hes. 18:31, 32 Hab. 2:4)

”... kommer från de döda.” I Pred. 9:5, 6 sägs det de döda aldrig mer tar del i vad som händer på jorden. Därför varnar Bibeln oss för dem som frågar andar eller söker råd hos de döda. (5 Mos. 18:10-12) Satan har ända sedan tidernas begynnelse i Eden, försökt att få oss människor att tro att våra liv inte leder till döden utan automatiskt går vidare. (1 Mos. 3:2-5)

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad har människor som inte känner till Bibeln för chans att ändå vända sig till Gud? Rom. 1:19, 20; 2:14, 15

LUKAS 17:1–4

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus gör det helt klart för oss att vi har ett ansvar för människor omkring oss. Vi kan uppmontra, hjälpa och vara ett föredöme för andra eller göra det svårare för dem att välja rätt, förleda dem. Vi har ett ansvar att vara öppna och tala om när någon handlat fel mot oss men samtidigt vara beredda att förlåta och dra ett streck över det som hänt.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Att **förlåta** andra har sin grund i att vi själva har upplevt Guds förlåtelse (Kol. 3:13) och hur fullständigt han tar bort vår skuld (Mika 7:19) Vi behöver ibland få hjälp att se att vi handlat fel, innan vi kan ångra oss och be om ursäkt och förlåtelse.

Sju gånger. Jesus använder här sju talet för att beskriva en hel och obegränsad förlåtelse.

Utifrån Amos 1:3 hade en del skriftlärdar tolkat texten så att Gud inte kunde förlåta någon mer än tre gånger. I *nuBibeln* syns detta tydligare än i Bibeln 2000. Där står det: ”För Damaskus tre, ja, fyra överträdelsers skull kan jag inte låta bli att agera.”

I Matt. 18:21, 22 används uttrycket ”inte sju gånger utan sjuttio gånger sju gånger”(nuBibeln), för att ytterligare förstärka den tanken.

Kvarnstenen var inte den lilla stenen kvinnorna använde utan en stor tung som drogs runt av en åsna.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur ska vi förstå Jesu ord om förlåtelse i bönen ”Fader vår”? Se Luk.11:4

LUKAS 17:5–10

ETT ORD PÅ VÄGEN

I vårt förhållande till Gud tycker vi ibland att Gud ska göra något för oss därför att vi har gjort oss förtjänta av det. ”Han är värd att du gör detta för honom” sade judarnas äldste till Jesus när en romersk officer bad om hjälp för sin sjuka tjänare. ”Han har själv låtit bygga synagogan åt oss” (Luk. 7:4-5)

I den här liknelsen talar Jesus om att vi inte kan samla bonuspoäng åt oss själva inför vår Herre. Vi kan inte känna oss orättvist behandlade av honom när det inte går som vi tänkt oss. Samtidigt är det omöjliga möjligt för den som i all enkelhet litar på Gud, istället för på sin egen tro.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Oduelig. Jämför olika bibelöversättningar! Grundtanken är ”utan förtjänst”, att man inte kan kräva betalning för det man gjort.

Tro är:

- bekännelse. Jag visar i ord och handling att jag tror att Jesus är Guds son som levde och dog för oss, och som idag är vår uppståndne Herre.
- förtröstan. Jag litar på att det Gud har sagt är sant, och lever i förtröstan på Jesus.
- handling. Jag lever efter min tro och rättar mig efter Guds vilja.
- hopp. Även om jag inte kan se resultatet av min tro nu, är jag ändå övertygad om att det jag tror på kommer att ske längre fram i tiden.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus mena när han talar om en tro stor som ett senapskorn?

LUKAS 17:11–19

ETT ORD PÅ VÄGEN

Ibland känns det som om vi nu för tiden mer och mer sällan uttrycker vår tacksamhet. Har vi svårt att visa våra känslor, eller är vi rädda för att den vi tackar ska bli högfärdig?

Jesus verkar ha uppskattat att mannen kom tillbaka och tackade, när han upptäckte att han blivit frisk.

I en värld där vi ofta kan känna den kalla snålblåsten omkring oss, värmer ett uppmuntrande tack.

Risken för högfärd försvinner när vi tänker på att det är av Gud vi får kraft och möjligheter, och att vi är i hans tjänst.

Det är också Gud som får äran i den här händelsen.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Gå till prästen. Enligt Mose lag var det en präst som skulle avgöra om en person var sjuk eller frisk.

Friskintyg fick man därför av prästen (3 Mos. 14). De sjuka var ceremoniellt orena och fick inte umgås med den övriga befolkningen. De som blivit sjuka sattes först i sju dagars karantän. Detta var en fantastisk åtgärd 3000 år innan man visste något om smittspridning. På det sättet motverkades effektivt risken för att någon epidemi skulle bryta ut i det enorma tätlägret. Dessa lagar kom till under ökenvandringen då hela Israels folk lämnat Egypten. 2 Mos. 12:37 säger att det var sex hundra tusen män, förutom kvinnor och barn.

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Ge så ska ni få” sa Jesus i Luk. 6:38. Hur stämmer det in på tacksamhet?

LUKAS 17:20–25

ETT ORD PÅ VÄGEN

Det fanns en stark förväntan om att när Messias kom skulle han återerövra hela Palestina, och göra det till en stormakt. Jesus passade inte in i den bilden av Messias.

Det är lätt att vi missar det Gud vill göra för oss därför att vi har förutfattade meningar om hur saker ska ske.

Här vill Jesus göra det klart för oss att Guds rike inte handlar om nationell makt.

Där Jesus är finns Guds rike. Tar vi emot honom är vi rikets barn och utgör Guds rike idag.

Samtidigt längtar vi efter att möta Jesus men får inte uppleva det förrän han blir synlig för alla vid sin återkomst.

ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Guds rike är inte något nytt i och med Jesus. Israels nation beskrivs som ett Gudsrike som formades vid Sinai i ett förbund (2 Mos. 19:5, 6).

Eftersom Israeliterna, trots Guds många försök få dem att följa förbundet, ändå inte hade hållit sin del av det, sa Jesus att Guds rike skulle tas ifrån dem och ges åt andra. Se Matt. 21:43.

De kristna kallas för Guds Israel (Gal. 6:16) och Guds folk på samma sätt som Gud beskrev Israeliterna vid Sinai på gamla testamentets tid (1 Petr. 2:9, 10).

FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus bad de 72 lärjungarna att gå runt i byarna och säga: ”Guds rike är snart här” (Luk. 10:11) Vad kan Jesus ha lagt för betydelse i uttrycket?

LUKAS 17:26–37

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus talar i det här avsnittet om en dag då han ska uppenbaras, komma tillbaka. Vad ger han oss för undervisning?

- Det sker efter hans lidande och död. (v. 25)
- Det kommer att bli synligt för alla. (v. 24)
- De flesta bryr sig inte om det och kommer inte att vara beredda. (v. 26-30)
- Ingen vet när det sker. (v. 34-37)
- Den som bara lever för allt här och nu, kommer att missa det framtida Gudsriket (v. 31-33).

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Lots hustru. Det berättas i 1 Mos. 19 att Gud sände två änglar till staden Sodom för att varna Lots familj för stadens undergång. De bad familjen fly utan att se sig tillbaka. Hustrun verkade ha svårt att lämna allt. Hon såg sig tillbaka och förvandlades till en saltstod (v. 26)

Jesus uppmanar oss att inte låta kärleken till våra ägodelar hindra oss från att bryta upp och följa honom.

”Där liket ligger...” Lärjungarna ville veta vart de skulle bege sig för att möta honom. Jesus svarade att de inte behövde bekymra sig för det. Det kommer att synas tydligt, lika tydligt som när gamarna har upptäckt ett dött djur, då fylls himlen plötsligt av fåglar på väg mot kadavret.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus mena med att ”mista sitt liv” och ändå rädda det?

LUKAS 18:1–8

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Menar Jesus att vi, som änkan, måste tjata på Gud när vi ber tills han ger med sig? Liknelsen målar här upp en kontrastbild. Om t.o.m. en orättfärdig domare gör det som är rätt, kan vi vara säkra på att vår himmelske Far vill hjälpa oss. Bibelns bild av Gud är att han är angelägen att göra det som är bra för oss. ”Skulle då inte Gud...”, säger Jesus. Även om svaret dröjer när vi ber, vet vi att han hört oss och kommer att göra det som är bra för oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Domare i Israel inrättades från början när Mose på sin svärfars förslag delade in folket i mindre grupper med en utsedd domare i varje (2 Mos. 18:21, 22). De skulle vara rättvisa, inte partiska och skulle inte ta mutor.

Det var tre grupper av människor som var speciellt utsatta i samhället och inte naturligt hade någon till sin hjälp. Det var främlingen, den föräldralöse och änkan. Dessa skulle skyddas. (2 Mos. 22:21-23). Profeterna fördömde folket när det inte respekterades (Jes. 1:23). En domare skulle försvara den anklagade tills det mot-satta kunde bevisas. I Bibeln talas det ofta om att domaren satt i stadsporten och avgjorde de olika målen Sak. 8:16. (I Bibel 2000 översätts ofta ”i porten” med ”i rätten”, se t.ex. Ps. 127:5.)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan det vara som de utvalda ber så enträget om? I vilket sammanhang berättar Jesus liknelsen? Lukas 17:20.

LUKAS 18:9–14

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vad var det egentligen för fel på fariséen och hans bön? Ska inte vi, som han, kunna tacka Gud om vi fått leva ett lugnt och riktigt bra liv? Fariséns huvudproblem var att han jämförde sig med andra. I den jämförelsen låg han bra till, tyckte han själv. Gud borde ha ett gott öga till en sådan som han. Det var inte mer än rätt att Gud välsignade honom. Men Herren hjälper den som ser sitt eget behov av Gud. Vi förtjänar inte det goda från Gud, det är gåvor som vi får av nåd.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tionde gick till prästernas och leviternas underhåll. I Israel gav man en tiondel av all sin gröda och sin boskap. I Bibeln är Abraham den första som gav tionde (1 Mos.14:18-20).

Malaki 3:8-10 beskriver välsignelsen av att ge tionde. Jesus är inte emot att ge tionde (Luk.11:42), men han går emot fariséernas sätt att se det som en merit inför Gud.

Fasta, att avstå från mat, påbjöds i Mose lag endast vid försoningsdagen. På Jesu tid var det meriterande att fasta varje måndag och fredag. Jesus sa att hans efterföljare skulle komma att fasta. (Luk. 5:35) Den första kristna församlingen fastade inför viktiga beslut. (Apg. 13:3) Fastan är en hjälp till att helhjärtat prioritera tid med Gud i bönen. Att söka Guds vilja blir viktigare än att tillfredställa vårt behov av mat.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Att se ner på andra, hur kan vi uppleva det i vår vardag?

LUKAS 18:15–30

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Mannens fråga om det eviga livet är viktig, eftersom alla människor möter döden. (Rom. 6:23) Jesus påpekar att ingen är god. När Jesus svarar mannen nämner han de budord som handlar om vår relation till vår nästa.

För att kunna ta emot Guds frälsning måste vi först se vårt behov av hjälp. Budordet hjälper oss med det. (Rom. 3:19, 20) Det verkar som om mannen inte hade tänkt på sin nästa, utan själviskt behållit allt han ägde för egen räkning. Detta var han tvungen att inse för att kunna bli en Jesu efterföljare.

Gåvor till hjälpbehövande ger oss ingen inträdesbiljett till Guds rike. Vi behöver inse vårt beroende av Gud, som ett barns behov av sina föräldrar.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Kamelen och nålsögat. En del anser att Jesus talade om en port i Jerusalem som var så låg att kamelerna behövde gå ner på knä för att komma igenom. Andra hävdar att ordet ”kamel” istället borde översättas med rep. Bara en bokstav skiljer de grekiska orden åt.

Det Jesus målar upp är en omöjlig situation. Men det omöjliga är möjligt för Gud.

Rikedom sågs av judarna som ett tecken på Guds välsignelse. För lärjungarna som var fattiga, kändes det hopplöst om t.o.m. de rika hade svårt att komma in i Guds rike. Men här visar Jesus tydligt att frälsningen är en Guds gåva, inget vi själva kan prestera eller förtjäna (Ef. 2:8, 9).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus ha menat med att få mångdubbelt igen?

LUKAS 18:31–34

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Många är intresserade av att få reda på vad som ska hända i framtiden. Ändå tycker nog de flesta av oss att det är skönt att inte veta för mycket. Det skulle det vara tungt att bära. För Jesus måste det ha tagit mycket kraft och energi att tänka på allt det han visste skulle hända honom.

I vår tid kan det vara jobbigt att från många olika håll få information om all världens elände och dystra framtids-utsikter. Samtidigt kan en del information vara till hjälp för oss att möta framtiden. Jesus ville förbereda sina lärjungar för den chock som hans lidande och död skulle medföra.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”... **allt profeterna skrivit om människosonen ...**” Jesus var starkt medveten om vad Gamla Testamentets profeter hade förutsagt om den utlovade Messias. I det här avsnittet talar han om sitt lidande som fortfarande låg i framtiden. Kanske han tänkte på Jesajas ord i kapitel 53. ”Han blev pinad för våra brott” (v. 5), och det David skrivit i Psalm 22. ”Alla som ser mig, gör narr av mig” (v. 8)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kommer det sig att vi, precis som Jesu lärjungar, ibland hör men ändå inte förstår något?

LUKAS 18:35–43

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Den iver som den blinde här visar är härlig. Han ger inte upp när de ber honom att vara tyst, utan han ropar ännu högre. Denne Jesus, som han hade hört så mycket om, kom äntligen förbi där han satt. Detta var hans livs chans. Den ville han inte missa.

Är vi lika angelägna om att vi själva och andra får uppleva ett möte med Jesus? Det gäller ju inte bara att få vår syn, utan att få del av det eviga livet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”... **närmade sig Jeriko.**” Staden var sista anhalten för de galiléer som norrifrån var på väg mot Jerusalem. För att undvika Samarinen gick judarna på östra sidan av Jordanfloden tills de kom till vadställen några kilometer norr om Jeriko.

Blindhet ansågs som ett Guds straff. Mannen verkar ha förlorat sin syn eftersom han ber om att få den tillbaka. Att tigga var de blindas enda sätt att få en inkomst. Det var möjligt att livnära sig på det, eftersom det tillhörde fromhetsmönstret att ge en gåva till de behövande.

Dauids son var en tydlig Messiasitel. Messias skulle komma ur ”Jishajs avhuggna stam” (Jes. 11:1). Jishaj var far till kung David. Ängeln som kom till Maria, Jesu mor, och talade om att hennes barn skulle få sin fader Davids tron (Luk. 1:32). Att den blinde kallar Jesus för Davids son, visar att han trodde att Jesus var den efterlängtdade Messias.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan anledningen vara att Jesus frågar vad han kan göra för den blinde mannen? Var det inte uppenbart?

LUKAS 19:1–10

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Sackaios var rik och hade ett bra jobb. Vad kunde det då ha varit som gjorde honom så intresserad av Jesus? Han måste ha hört något som mötte hans innersta behov.

Kanske uppmuntrande ord som ”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag ska skänka er vila.” (Matt. 11:28) Eller utmanande ord som ”Vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men får betala med att mista sig själv?” (Luk. 9:25) Jesus kallade Sackaios förlorad. Han hade hamnat på fel plats i sin relation till Gud. Han hade nog inte heller brytt sig om dem som var i behov av hjälp. För pengarnas skull hade han varit beredd att flytta sina gränser för vad som är rätt och fel. I mötet med Jesus ångrade han sin tidigare livsstil och ville ställa allt till rätta. Han fann sin rätta plats i förhållandet till Gud.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Jeriko var centrum för Jordandalen med dess trädgårdar och palmundar. Där tillverkades en fin salva av rosor från de stora rosenplanteringarna. Vinterklimatet var här mildt, så Herodes hade byggt ett vinterpalats åt sig. Utgrävningar från det gamla Jeriko (3 km norr om den nuvarande staden.) bekräftar beskrivningarna i Jos. 6.

Tullen i Jeriko var viktig eftersom den låg vid en stor handelsväg mot orienten. Sackaios hade arrenderat ansvaret för hela tulldistriktet och det var helt tydligt mycket vinstgivande.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Fyrdubbel återbetalning var det strängaste straffet för stöld. (2 Mos. 22:1) Hur såg Sackaios på sig själv?

LUKAS 19:11–27

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vårt sätt att se på framtiden påverkar det vi gör för dagen. Jesu lärjungar verkar ha varit upptagna av tanken på att Jesus nu skulle låta det nya Gudsriket ta sin början. Det skulle ske i Jerusalem dit de nu var på väg. Detta ledde kanske till att de inte såg andra människor och deras verkliga behov, som t.ex. tullindrivaren Sackaios och andra som saknade en personlig relation till Gud. I stället var de fokuserade på sin egen roll i det förestående maktövertagande. (Se Mark. 10:35-41) Med sin liknelse ville Jesus peka på att tiden för upprättandet av Guds rike ännu inte var inne. Han uppmanade lärjungarna att använda den tid och de förmågor Gud gett dem på rätt sätt. Det är på det sättet vi människor blir hans goda förvaltare.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”... få kungavärdighet ...” Jesus verkar ha hämtat underlaget till sin liknelse från en historisk händelse. Efter Herodes den stores död reste hans son Archelaos till Rom för att utverka sin del av arvet, att bli regent över Judeen och Samarien. Judarna ville inte ha honom som kung och skickade en delegation på 50 man till Rom för att protestera.

Ett pund motsvarade 100 denarer, d.v.s. så mycket som en enkel arbetare tjänade på ett hundra dagar.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad, enligt liknelsen, får en förvaltare för lön för ett väl utfört arbete? Vad skulle det kunna betyda för oss?

LUKAS 19:28–40

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus hade tidigare konsekvent undvikit alla folkets försök att hylla honom som kung. (Se t.ex. Joh. 6:15) Strax innan, i det föregående avsnittet, hade han skruvat ner lärjungarnas förväntningar. Nu uppmuntrade han istället folket att hylla honom. Detta var också en provokation mot den romerska ockupationen. Allt har sin tid, sägs det. Tidigare skulle en hyllning ha hindrat hans möjligheter att hjälpa och undervisa. Nu visste han att hans tid snart var ute och ville, om möjligt, hjälpa folket att förstå vem han egentligen var, ”Ty detta är min Faders vilja: att alla som ser Sonen och tror på honom ska ha evigt liv.” (Joh. 6:40) Genom att göra detta ville han tydligt visa att han verkligen var deras efterlängtnade Messias.

Också idag vill Jesus på olika sätt hjälpa oss att se vem han är, så att vi kan välkomna honom in i våra liv som den främste, vår Herre.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

En ungåsna som riddjur gav associationer. Erövrare red på hästar. Åsnan var det vanliga folkets riddjur. (Här fanns det t.o.m. flera ägare till djuret, v. 33.)

I Sak. 9:9, 10 talas det om den rättfärdige fredskonungen som skulle komma ridande på en ung åsnehingst. Åsnan var inte inriden men var ändå lugn när Jesus red på den.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”... om de tiger kommer stenarna att ropa.” Vad kan Jesus ha menat med det?

LUKAS 19:41–44

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Här kommer Jesus på något sätt så nära oss människor.

Genom att uttrycka sina känslor visar han sin mänsklighet. Han är förtvivlad över folkets val, att de inte inser vad Gud vill göra för dem. Han blir inte arg för att de inte tar emot honom, utan gråter för deras skull.

Han lämnade himlen för att ge dem livet, och de vänder ryggen åt Guds erbjudande.

Tyvärr är inte situationen så mycket annorlunda i vår tid. Gud söker oss i sin kärlek och nåd och han vet hur mycket gemenskapen med honom kan ge oss här i livet. Han vet att det kommer en tid för oss var och en, och för världen som helhet, då det är för sent att ta emot det liv Gud vill ge oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Jerusalems ödeläggelse beskrivs här av Jesus.

Det romerska förtrycket gav frihetsrörelsen, med seloterna i spetsen, ett brett stöd bland folket. Det ledde till öppet uppror år 66 e.kr. som sedan kulminerade i Jerusalems fall.

Kejsar Vespasianus' son Titus intog staden år 70 e.kr. då också templet plundrades och brändes ner. Stora delar av Colosseum i Rom började byggas samma år och finansierades av krigsbytet. Det har uppskattats att det var ca 50 ton guld och silver.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus talar om att det är fördolt för dem, att de inte har förstått. Vad kan han mena? Vad kan hindra oss från att förstå Guds vilja med oss?

LUKAS 19:45–48

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Offrandet, som skulle hjälpa människor-na att förstå syndens resultat och förlåtelsens väg, hade blivit en affärsverksamhet. Templet som en avskild plats för tillbedjan hade blivit en skrånande marknadsplats. Även vi kan uppleva att människor och omständigheter hindrar oss från att få ett möte med Gud.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tempelplatsen var området runt själva templet. Det var här som försäljningen och penningväxlingen skedde. Området kallades också hedningarnas förgård, eftersom hedningar inte fick gå längre in än så. Överträdelse medförde dödsstraff. Den marknadsliknande miljön gjorde det svårt för dem som inte tillhörde Israels folk att tillbe Gud på ett meningsfullt sätt i templet.

(Jes. 56:7; 1 Kung. 8:41-43) När Jesus hade kört ut dem som drev handel där, kunde han undervisa stora grupper av människor. Hela tempelområdet täckte en yta på över 10 ha.

Tempelhandeln var en mycket lönsam affär för översteprästererna eftersom de hade monopol på handeln. De djur som såldes där hade ett skyhögt pris, upp till 15 ggr högre än djur som man kunde köpa utanför templet. Alla djur skulle godkännas av prästerna, så för att tjäna pengar kunde de lätt underkänna djur som inte de hade sålt.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

I Luk. 20:1 står det att Jesus förkunnade budskapet i templet. Vad kan han ha talat om där?

LUKAS 20:1–8

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det har i alla tider varit svårt att ifrågasätta makthavare, inte minst religiösa ledare. Jesus hade gjort det genom sin undervisning och nu senast genom att köra ut dem som drev handel i templet. De styrande kände sin position hotad. Säkert spelade den förlorade förtjänsten på försäljningen av offerdjur också en viktig roll i deras kritik av Jesus. Han hade tidigare sagt: "Akta er för allt habegär." (Luk. 12:15) I samband med att Jesus tidigare talade om Johannes döparen och hans uppgift, skrev Lukas att fariseerna och de laglärdade inte hade brytt sig om Guds vilja med dem, eftersom de inte hade låtit döpa sig av Johannes. (Luk. 7:30) Det är viktigt att vara lyhörd för Guds vilja.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Fullmakt Mose lag befallde att prästerna och domarna skulle döma i svåra fall. (5 Mos. 17:8-10) Detta hade Sanhedrin, Stora rådet, nu som uppgift. Det skulle bl.a. avgöra om en profet var sänd av Gud eller inte. Jesus påpekar att man först borde ta ställning till Johannes döparen som kom före honom. Eftersom Johannes pekat på Jesus storhet och hans roll som frälsare och Messias (Joh.1:29, 30, 34), var det svårt att godkänna Johannes som profet och samtidigt vilja göra sig av med Jesus.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

De ledande verkar ha varit känsliga för gruppens åsikter. När kan ett gruppträck vara något gott? När är det ont? Hur är det i våra dagar?

LUKAS 20:9–19

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus besvarade indirekt frågan om sin rättighet att handla som han gjorde. I berättelsen talar han om sig själv som sonen och visste att han skulle bli dödad. Att Jesus citerar den messianiska texten om stenen från Ps. 118:22, 23, visar också att han var medveten om sin uppståndelse.

Frågan är vad vi gör med Guds son. Låter vi honom bli en hörnsten i våra liv, eller blir han en stötesten för oss så att domen en dag faller tungt över oss?

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Vingård. Vingårdarna var tecken på välstånd och sköttes omsorgsfullt. De skyddades av murar, och vid skördetiden även av vakter i bevakningstorn. I Jordandalen kunde druvorna bli mogna redan i juni månad, men uppe i bergen så sent som i september. Druvorna trampades till juice som dracks nypressad. Den kunde bevaras som ett tjockt koncentrat eller genom att man lät den jäsa till vin. Druvorna torkades också till russin som man senare kunde göra vin av.

”ger vingården åt andra” I Jes. 5:1-7 beskrevs Israel som Guds vingård. Därför var kopplingen tydlig för åhörarna och de chockerades över Jesus uttalande att andra skulle ta över vingården. I Matt. 21:43 uttrycks detta ännu tydligare. Judarna förlorade sin särställning som Guds folk när de förkastade Jesus som Messias. De som fick förvalta gudsriket blev istället de som tror på Kristus. De blev Guds Israel (Gal. 6:16).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur beskrivs Gud i den här berättelsen?

LUKAS 20:20–26

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är inte alltid så lätt att veta om någon är ärlig eller inte. Att som Jesus ständigt behöva vara på sin vakt måste ha varit påfrestande. Vi önskar ju att vi i vår vardag kan känna förtroende för våra medmänniskor, och att vi kan lita på vad de säger. Jesus kunde tyvärr inte det. Han insåg att oavsett om han i den här situationen sa ja eller nej, så hade de skriftlärd och överstepräster haft något att anklaga honom för, antingen inför romarna eller inför folket. Ändå lyckas Jesus peka på att vi har ett ansvar både inför människor och inför Gud.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

En denar var ett grekiskt silvermynt som motsvarade en grekisk drachmé. Det var vad en arbetare kunde få i dagsförtjänst. Silvermyntet var präglat med kejsar Tiberius bild och hade på andra sidan texten: ”Tiberius Caesar Augustus, den gudomlige Augustus son.” Myntet var förhatligt både som symbol för ockupationsmakten och med tanke på Guds förbud mot att ha andra gudar och mot att göra bilder av dem.

Skatt till kejsaren var en allmän skatt på en denar per år. Det var inte beloppets storlek som var problemet, utan att man genom att betala skatten erkände Roms överhöghet. Många judar ansåg att ingen annan än Gud skulle stå över dem och vara deras kung.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus ha syftat på när han talade om det ”som tillhör Gud” (v. 25)?

LUKAS 20:27–40

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Den här händelsen visar oss att en felaktig utgångspunkt i ett resonemang kan leda till helt felaktiga slutsatser. En del till synes små ting, kan få stora följdverkningar. Därför är det viktigt att vi försöker förstå hurdan Gud är och hur han vill att vi ska leva.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Saddukeerna var ett judiskt parti, en liten men inflytelserik grupp som tillhörde överklassen och kunde samarbeta med romarna. De erkände bara moseböckerna och trodde inte på någon dom eller uppståndelse efter döden. De ansåg inte att Gud engagerade sig i människors liv och de trodde inte heller på änglar.

”... döda uppstår ...” Jesus vill med sitt exempel från 2 Mos. 3:6 visa att Gud redan på Mose tid räknade med en uppståndelse. Om så inte hade varit fallet hade han sagt: ”Jag var ert Gud.” Nu räknar Gud fortfarande med dem och säger: ”Jag är ...” För dem är döden en sömn, ett ögonblicks vila, i väntan på uppståndelsen. Hebreerbrevets författare säger att ingen av dem fick löftet om ett nytt liv uppfyllt, men en dag ska de få uppleva det tillsammans med alla som tror på Gud (Heb. 11:40).

”... den andra världen ...” Jämför gärna olika översättningar. Ordagrant står det i grekiskan ”erhålla den tiden” och syftar på en framtida uppståndelse.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus möter Saddukeerna på deras egen planhalva och tar ett exempel från Moseböckerna. Vad kan vi lära oss av det?

LUKAS 20:41–47

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus poängterar hur viktigt det är att vi behandlar varandra rätt. Det förväntas att vi lever som vi lär och inte utnyttjar vår ställning till vår egen fördel. Att undervisa andra innebär ett speciellt ansvar. Jesus saknade äktheten hos Israels lärare.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Är Messias Davids son? När Jesus mötte en blind man och blev titulerad av honom som ”Davids son” (Luk. 18:38), invände då inte mot det. Men varför ifrågasätter han det i det här sammanhanget? Han ville troligtvis förändra den syn folket hade på Messias som en erövrare och krigarkung lik David. Istället vill han genom citatet från Ps. 110:1 visa att han som Messias står över all jordisk kungamakt. Han är Herren.

Att bli hälsad på torgen. Det hälsningsord man skulle ge en skriftlärare var: ”Mästare, må din frid bli stor.” De skriftlära ansåg att människor skulle ära dem mer än sina egna föräldrar, eftersom både föräldrar och barn är skyldiga läraren respekt. Egentligen skulle de skriftlära ha ett eget arbete att försörja sig på, men de lyckades ofta klara sig undan det, eftersom det ansågs fromt att stödja en lärare materiellt.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

På vilket sätt kan vi i vår tid frestas att utnyttja vår ställning?

LUKAS 21:1–4

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När vi känner glädje, tacksamhet eller kärlek, vill vi gärna uttrycka det på något sätt, t.ex. genom att ge en gåva. Då betyder det inte så mycket vad den kostade, det viktiga är tanken bakom. Men ibland kan syftet med gåvan tyvärr vara att ge givaren själv förmåner, extra pluspoäng eller att påverka beslut som ska tas. Säkert kom människor till tempelkistorna med olika motiv. Även vi har ett behov av att uttrycka vår tacksamhet och kärlek till Gud på ett konkret sätt. Det kan t.ex. ske genom gåvor till verksamhet som gör Guds namn känt. Jesus talar i ett annat sammanhang om att vi kan uttrycka vår kärlek till honom genom att hjälpa och stötta andra människor. (Matt. 25:37-40)

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Gåvor. Utefter ena väggen i kvinnornas förgård i templet stod 13 olika offerkistor med trattliknande öppningar. Där kunde man ge gåvor till olika ändamål som t.ex. templet utsmyckning eller till de fattiga.

En kopparslant var det minsta myntet. Den var värd 1/64 denar som i sin tur utgjorde en arbetares dagsförtjänst. Två kopparslantar ansågs vara det minsta man kunde ge.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför uppmärksammar Jesus den här kvinnan och hennes gåva?

LUKAS 21:5–11

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus var orolig för att hans efterföljare skulle förlora fotfästet när människor omkring dem blev uppskrämda av händelseutvecklingen i världen.

Det är lätt att lyssna andras uttalanden, istället för att ta fasta på det Jesus har sagt. Människor med stora planer och en stark personlighet har ofta en förmåga att få många med sig. Detta har varit ett återkommande problem genom historien så Jesus varning gäller även oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Svärd, pest och hungersnöd var ting som enligt Gamla testamentet skulle drabba Guds folk om de gick sina egna vägar och bröt det förbund de ingått med Gud (3 Mos. 26:21-33). Därför ska inte heller Jesus efterföljare bli förvånade när hela världen drabbas av elände.

Det nya Israel, den kristna församlingen, skulle inte bli en ny nation utan leva i världen. Jesus lovar inte sina efterföljare välstånd utan ber dem i stället att vara beredda på svårigheter. De första kristna upplevde hungersnöd i Judeen år 44, jordbävningar på Kreta år 46, i Rom år 51 och i Frygien år 60. Israel härjades av ständiga sammandrabbningar mellan frihetskämpande grupper och romarna som kulminerade i och med Jerusalems förstörelse år 70.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesu uppmaning ”Följ dem inte” gälla för företeelser i vår tid?

LUKAS 21:12–19

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är inte bara världshändelserna som påverkar de kristnas tro utan framför allt det som drabbar dem personligen. Men Jesus säger att det som är tänkt att få de kristna att förlora modet istället ska ses som tillfällen att dela sin tro. Han lovar att vara med dem och ge dem vishet att säga de rätta orden.

Därför kan också vi känna oss trygga inför framtiden, vad som än händer.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Inte ett hår på ert huvud skall gå förlorat.” Detta kan verka motsägelsefullt när Jesus just har talat om att hans efterföljare ska bli förföljda, förrådda, hatade och t.o.m. dödade. Vers 19 visar att han menar det eviga livet.

Jesus har tidigare talat om dem som kan döda kroppen men inte mer (Luk. 12:4) eller om att mista sitt liv för hans skull och ändå rädda det (Luk. 9:24).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan det komma sig att något så fint som en tro på Jesus kan skapa fiendskap människor emellan, t.o.m. i den egna familjen?

LUKAS 21:20–24

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När man läser hela kapitlet verkar Jerusalems fall (v. 24) och templets förstörelse (v. 6) hänga ihop med Jesus återkomst (v. 27). Under gamla testamentets tid var bilden suddig mellan Messias första ankomst som frälsare och hans andra som upprättare och domare. Breven i Nya testamentet ger oss en tydlig bild av att de första kristna förstod att tidens ände inte skulle sammanfalla med Jerusalems fall. Samtidigt är denna händelse en bild på världens slut.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Jerusalem omringat.” Detta sågs av de första kristna som ett tecken. När de romerska trupperna av okänd anledning tillfälligt drog sig tillbaka från Jerusalem som de omringat, lämnade de kristna staden och begav sig enligt Eusebius till Pella i Perea öster om Jordanfloden. Samtidigt strömmade mängder av flyktingar in i staden som blev överbefolkad. De romerska trupperna återvände och den fem månader långa slutbelägringen leddes av kejsar Vespasianus son Titus. Det resulterade i ett ohyggligt blodbad och att mängder av slavar bortfördes.

”Hedningarnas tid” har tolkats på olika sätt:

- Ett löfte om Jerusalems framtida härlighet.
- Israel har förlorat sin ställning som Guds utvalda folk.
- Ondskans makt i världen fram till Jesus återkomst.
- Ett löfte om att Gud ska upprätta sitt eviga rike.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus mena med ”vedergällningens tid”? Jfr 5 Mos. 28:45-52, Mika 3:12, Dan. 9:24, 26

LUKAS 21:25–28

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi kan reagera olika inför en och samma händelse. Här beskrivs rådlöshet, ångest och skräck inför det som händer världen. Men Jesus uppmanar sina efterföljare till en annan hållning. Det som händer kan ge den som tror hopp om att världens lidanden snart ska ta slut i och med Jesu återkomst.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tecken i solen, månen och stjärnorna. Guds dom över Babylon beskrivs på ett liknande sätt i Jes. 13:10 men också som Herrens dag i Joel 2:10, 31.

Beskrivningen kan ha både en konkret och en bildlig betydelse. Under väckelse-tiden i början av 1800-talet kom tiden för Jesus återkomst i fokus. Då blev en märklig solförmörkelse, en blodröd måne och ett enormt stjärnfall viktiga tecken på att tidens ände var inne.

Men tecknen kan också beskriva hur alla ”eviga” funktioner upphör att fungera inför Herrens ankomst. Detta är speciellt tydligt i Upp. 6:12, 13.

”Havets och vågornas dån” kan på samma sätt både beskriva flodvågskatastrofer och det skräckvälde många människor kan utsättas för i olika länder.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur beskrivs Jesu andra ankomst i v. 27? Jfr Matt. 24:27, 30, 31 och 1 Tess.4:16, 17.

LUKAS 21:29–38

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vi uppmanas i avsnittet att vara beredda inför Jesus återkomst. Hur kan det ske?

- Genom att lägga märke till det som händer i världen förstår vi att Guds rike är nära.
- Genom att inte låta ett liv i överflöd eller bekymmer ta överhanden i våra liv.
- Genom att lita på Jesus löften, vad som än händer i världen eller i våra liv.
- Genom att hålla oss nära Gud och be honom om hjälp vad som än händer oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Detta släkte” De första kristna tog säkert uttalandet bokstavligen och trodde därför att Jerusalems förstörelse och världens ände skulle inträffa under deras livstid. Paulus skrev: ”Vi som är kvar här i livet när Herren kommer...” 1 Tess. 4:15.

Andra har tänkt att uttrycket handlar om den generation som lever på jorden när Jesus kommer tillbaka.

En tredje tolkning är att ”detta släkte” syftar på människorna som lever under perioden från Jesus tid på jorden fram till hans återkomst. Paulus kallar människosläktet för ”ett ont och fördärvat släkte” i Fil. 2:15. Uttrycket skulle då kunna vara jämförbart med ”hedningarnas tid” i Luk. 21:24.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus mena med att ”stå upprätta inför människosonen”? Jfr Upp. 6:12-17; Luk. 21:28.

LUKAS 22:1–13

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Bibeln visar tydligt att vi människor har en fri vilja. Vi kan tillåta destruktiva krafter, som Satan själv, att påverka våra handlingar. Just detta lät Judas ske i sitt liv. Men vi kan också, som Petrus och Johannes, låta Jesus vara vägvisaren på vår vandring genom livet. Det leder till den gemenskap och glädje som påskhögtiden beskriver.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Det osyrade brödets högtid. Under en hel vecka fick varken surdeg eller jäst bröd finnas i de judiska hemmen. Surdegen var en bild på synden som skulle rensas bort (1 Kor. 5:6, 7). Veckan inleddes med att man åt påskalammet, vars blod skulle strykas på dörrkarmen och påminna om hur det iden första påsken räddade Israeliterna från dom och död (2 Mos. 12:26, 27).

Påskan var en glädjefest som påminde folket om Guds nåd, då han skonade deras förstfödda och i sin makt frigjorde dem från slaveriet och ledde dem till det härliga löfteslandet.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan det vara som fick Judas, och även kan få oss, att svika ett förtroende?

LUKAS 22:14–23

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Den första påskmåltiden intog judarna stående, med ytterkläderna på, för att snabbt kunna ge sig iväg. De var ju på väg från slaveriet i Egypten mot befrielsen.

När man senare firade påsken i Palestina, intog man måltiden liggande eftersom man nu var framme.

Jesus påminner oss här om att vi ännu inte är framme. Den slutgiltiga befrielsen sker vid tidens ände i Guds rike. Då har påskens budskap nått sin fullbordan. På vår vandring dit inbjuds vi att ha en nära gemenskap med Jesus själv. Det är möjligt tack vare den upprättelse och förlåtelse Jesus död har gett oss. Vi kan ta till oss detta lika påtagligt som att vi äter brödet och dricker vinet. Han är vår andliga mat, vårt liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Detta är min kropp, sa Jesus om brödet. Jesus låter de gamla judiska påsksymbolerna bli tydliga hänvisningar till honom själv. De pekar på att Jesus (offret) dog för oss syndare (försoningen) och för oss in i en ny gemenskap med Gud (förbundet). Jesus har gjort vägen tillgänglig för oss alla om vi tror på honom. Det leder till evigt liv.

Den judiska påsken pekade fram till löftet om befriaren, nattvarden ser tillbaka till det som redan hänt och visar vilka konsekvenser det har för oss som också har den slutliga befrielsen att se fram emot.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Symbolhandlingar kan ofta uttrycka en rad olika innebörder. Vad finns det för olika sidor i nattvarden?

LUKAS 22:24–30

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Livet igenom ägnar vi oss åt att jämföra saker och ting. Tyvärr jämför vi oss också med varandra. Det skadar ofta våra relationer. Att tjäna, stötta och hjälpa varandra är så mycket bättre. Jesus uppmanar oss att ha honom som förebild. Att vara tjänare behöver inte leda till att vi känner oss som en dörrmatta, utnyttjade av alla. Jesus ger oss, som hans barn, en värdighet som ger oss självkänsla och styrka att göra det rätta.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”Jag är mitt ibland er som er tjänare.” Jesus kan här syfta på flera saker:

- 1) Hans sätt att hjälpa och undervisa dem under deras år tillsammans.
- 2) Hans förestående lidande och död, (Herrens lidande tjänare beskrivs i Jesaja bok kap. 53).
- 3) Den handling Jesus utförde när han tvättade lärjungarnas fötter i samband med nattvarvsfirandet (Johannes evangelium, kap. 13). Jesus uppmanade då sina lärjungar att göra likadant med varandra. Då visar vi inför Gud och människor att vi är i behov av förlåtelse och rening och att vi tillåter Kristus att rena våra liv. Detta leder till gemenskap med honom Joh. 13:8. Vi visar också att ingen är förmer än någon annan, utan vår uppgift som Jesus efterföljare är att stödja och hjälpa varandra.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

”Men med er är det annorlunda”. På vilket sätt ska de kristna vara annorlunda?

LUKAS 22:31–38

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När vi hör att någon gjort något dumt, tänker vi ibland: ”Hur kunde han/hon bara göra något sådant!”.

Petrus var trygg i sig själv och kände sig stark. Ändå skulle det inte dröja länge förrän han svek den han hade kär. Om något sådant händer blir man lätt besviken på sig själv, och det kan t.o.m. leda till att man ger upp sin tro på Gud. När andra människor misslyckas kan vi på samma sätt som Jesus gör här be för dem.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Köp ett svärd! Jesu uppmaning visar en ny situation. Hittills har Jesus försett lärjungarna med allt och skyddat dem. Utan honom är de sårbara och måste klara sig själva. Det är tydligt att Jesus en stund senare avvisar användandet av svärd (v. 51). Att de hade ett svärd med sig gjorde att ”han räknades till de laglösa”. På så sätt blev han i allt lik oss (Hebr. 2:17, 4:15), trots att han var utan synd. Detta var t.o.m. förutsagt i skriften i Jes. 53:12

Kan lärjungarna ha missförstått Jesus när de kom med två svärd? Jesus kanske inte syftade på behovet av svärden när han sa: ”Det är bra”. Kanske han istället menade: Det är slutpratad, nu har vi viktigare ting framför oss.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jesus bad för Petrus. Hur kan vår bön för andra människor vara till hjälp för dem?

LUKAS 22:39–46

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Ibland kan vi tänka: ”Hoppas inte Gud vill att jag ska göra det här, eller sluta med det där”. Det visar att vi inte är säkra på att det Gud vill är det bästa för oss.

För att våga säga ”Låt din vilja ske, inte min” måste vi känna oss trygga med Gud. Vi behöver ha en övertygelse om att det Gud gör verkligen är det allra bästa för oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Olivberget låg öster om Jerusalem, på andra sidan av Kidrondalen. Det var ca 60 m högre än tempelberget. Det måste ha fått sitt namn av olivplanteringarna där.

Olivlunderna var värdefulla eftersom oljan, som man pressade från oliverna, användes både till matlagning och som bränsle i lamporna. Det var tydligen vanligt att Jesus övernattade där bland träden eller i någon grotta. (Luk. 21:37) Därför var det lätt för Judas att hitta Jesus där senare på kvällen.

I Matt. 26:36 står det att de gick till ”Getsemane” som betyder ”olivpress”. Det var troligtvis presskar uthuggna i berget.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kan bönen göra någon skillnad i prövningens stund?

LUKAS 22:47–53

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Det är få ting som berör oss så djupt, som när vi upptäcker att någon som står oss nära har levt ett dubbelliv. När det visar sig att vi har blivit bedragna av någon vi litat på, kan hela vår värld rasa samman.

Då är det avgörande att vår trygghet inte är beroende av andra människor utan att vi har hängt upp vårt liv på någon som är större, som vi kan lita helt på, Gud själv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Tempelvakten utgjordes troligtvis av soldater som av stora rådet tilldelats ansvaret för ordningen i templet. Överstepräster kunde därför beordra dem att arrestera templets ”fridstörare”.

Kyssten. När en lärjunge mötte sin rabbi, lärare, lade han sin vänstra hand på hans högra axel och kysste honom.

Eftersom det var mörkt när man skulle gripa Jesus, behövde vakterna hjälp med att identifiera honom. Det Judas gjorde såg ut att vara en välkomsthälsning från en vän, men visade sig vara motsatsen.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad finns det för tillfällen eller platser där vi även i dag kan säga att mörkret har makten?

LUKAS 22:54–62

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När rädslan får grepp om oss blir plötsligt så sårbara.

Andra människors blickar, ord, omdömen eller hot kan lätt styra oss. Ibland säger vi att vi anpassar oss. Men det är inte meningen att vi ska behöva låtsas vara någon vi inte är. Vi måste få vara äkta.

När vi som Petrus upptäcker att vår oärlighet inte skyddar, utan istället skadar både oss själva och andra, blir vi djupt bedrövade. Men det finns en väg ut ur detta, i förlåtelse och öppenhet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

En eld. Elden var en koleld på ett fyrfat, en platta på fyra ben som man eldade på. Den gav värme i nattkylan. Jerusalem ligger på nästan 800 meters höjd över havet. I början av april är nätterna ofta kalla. Elden gav också ljus i nattmörkret.

”... från Galileen.” Petrus dialekt avslöjade var han kom ifrån. Jfr Matt. 26:73.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan det bero på att Petrus inte bekände färg när folk konfronterade honom där vid elden?

LUKAS 22:63–71

! ETT ORD PÅ VÄGEN

De flesta människor erkänner Jesus som en historisk person, en god lärare med fina ideal. Men nu, precis som när han gick här på jorden, är den verkliga kärnfrågan: Är han den han utgav sig för att vara, Guds son, jämlik med Gud Fadern? Antingen måste vi som C. S. Lewis uttryckt det i boken ”Kan man vara kristen”, förkasta Jesus som en stor lögnare och bedragare eller falla ner och tillbe honom.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”När det blev dag”. Vid den här tiden på året började det ljusna vid fyrtiden. Solen gick upp ca 05.30. Enligt Matt. 26:57 var en hel del av rådets medlemmar redan samlade när Jesus kom till översteprästens hus. Det kan ha varit redan vid tretiden på morgonen. När det började ljusna möttes rådet officiellt, eftersom det inte var tillåtet att fatta beslut under dygnets mörka timmar.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Männen som bevakade Jesus gjorde narr av honom. Vad är det som får oss människor att än i dag göra oss lustiga över andra människors situation?

LUKAS 23:1–12

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Nu för tiden kallar vi det för mobbning. I texten står det att soldaterna gjorde narr av Jesus och kände förakt för honom. Svaghet och tystlåtenhet borde väl egentligen få oss att känna medkänsla, men kan istället få mobbaren i oss att vakna till liv.

Känslan av makt över de svaga, kan ge oss en upplevelse av att själva vara starka. Den underlydande soldaten står plötsligt över någon annan. Kan orsaken till mobbning vara att vi inte tål att se en annan människas svaghet på grund av våra egna brister? Eller försöker vi dölja det underläge vi känner genom att möta den andres mentala styrka med hån? Det visar i så fall tyvärr bara vår egen litenhet.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Anklagelserna som stora rådet framförde mot Jesus, lades fram på ett särskilt sätt för att passa inför Pilatus. Ståthållarens uppgift var att upprätthålla ordningen i området, och se till att skatten betalades till kejsaren.

Rådets anklagelse om att Jesus gjorde sig lik Gud, hädade, skulle inte ha betytt något inför romarna. Därför talade man istället om ett utbrett uppror mot den romerska staten.

Stora rådet hade inte befogenhet att utmäta dödsstraff.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Pilatus verkar inte ha tagit de grova anklagelserna mot Jesus på så stort allvar. Varför inte det?

LUKAS 23:13–25

! ETT ORD PÅ VÄGEN

”Deras ropande gjorde verkan”, står det i vers 23. Pilatus verkar i den här situationen vara svag och sakna kraft att stå för det som han ansåg vara det rätta.

Det är inte så ovanligt att vi människor ger efter för påtryckningar. Barns tjat på sina föräldrar, opinionens tryck mot politiker, eller kompissars tryck för att få med någon i gänget.

Lukas avslutar med att säga: ”De fick göra som de ville.” Pilatus offrade sitt samvete och ett människoliv för grupptricket.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”En läxa” var en omskrivning av prygelstraff. Det romerska gisslet hade, till skillnad från det judiska, vassa tyngder av ben eller bly i remmarna. Dessa trasade sönder ryggen på den som piskades. Fången fick stå med ryggen böjd i höfthöjd och händerna bundna vid en pelare eller påle. Judarna tillät högst fyrtio rapp, medan romarna kunde ge det tredubbla. Ibland dog fången under gisslingen.

De som var dömda till att korsfästas gisslades vanligtvis under själva korsvandringen. Enligt de andra evangelierna gisslades Jesus före korsvandringen.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Pilatus försöker gå folket till mötes genom att prygla Jesus. Hur långt kan vi gå andra människor till mötes för att inte skapa bråk?

LUKAS 23:26–31

! ETT ORD PÅ VÄGEN

När man mår dåligt och är sjuk, är det ofta svårt att orka bry sig om andra. Vi har tillräckligt med oss själva och är i behov av medkänsla men klarar inte av att tänka på andra.

Trots att Jesus borde haft nog med sig själv i denna stund, tänkte han på människorna runt omkring sig och såg deras situation.

Må Gud hjälpa oss att se andra och orka bry oss om dem, även när livet är tungt för oss själva.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Att bära korset. Inför vandringen till avrättningsplatsen band man ofta fast den som skulle korsfästas vid korsets tvärbjälke. För att den dömda skulle se så ömklig ut som möjligt, band man ett kort rep från bjälken om hans ena fot, för att få honom att gå böjd och haltande. Att snava och förlora balansen med den tunga tvärbjälken vilande på skuldrorna, innebar att ansikte och knän fick ta emot fallet i den grusiga vägbanan.

Det verkar som om soldaterna var rädda för att Jesus skulle dö innan de kom fram. Därför tvingade de en främling att bära korset resten av vägen.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan Jesus ha syftat på när han talar om det gröna och det förtorkade trädet?

LUKAS 23:32–38

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Lukas vände sig inte till judar när han skrev sitt evangelium. Därför visade han inte hur Gamla Testamentets profetior om Messias uppfylldes vid korsfästelsen som t.ex. Jes. 53:12 eller Ps. 22:7-9, 19.

Det viktigt att vi uttrycker oss på ett sätt som känns relevant och som de människor vi möter kan förstå. Jesus blev människa för att nå oss människor, och det han sa anpassade han ständigt till den han talade med. Paulus sa att han varit allt inför alla för att kunna nå dem med evangeliet om Jesus. (1 Kor. 9:22)

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Korsfäst. Spikarna slogs in mellan handbenen, snett mot handflatan, för att inte händerna skulle trasas sönder. Hade den korsfäste bara blivit upphängd i armarna, hade medvetlöshet inträtt efter ca en kvart eftersom detta medförde andningsproblem. Därför spikades fötterna fast på en klack så att den korsfäste hängde med benen något böjda. För att tala eller andas mer normalt behövde den korsfäste resa sig upp på fötterna. Det ledde till stor smärta eftersom hela kroppstyngden då kom att vila på de fastspikade fötterna. Ibland sattes också en vass spik in bakom hälen. Den trängde in i foten då den korsfäste var tvungen att resa sig.

Anslaget satt ovanför Jesus vilket visar att korset inte var T-format utan hade en traditionell korsform.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Hur kunde Jesus säga: ”Förlåt dem, de vet inte vad de gör”?

LUKAS 23:39–43

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Vad kan orsaken vara att den andre rövaren uttrycker sig som han gör till Jesus? Hade han kanske under sin uppväxt, hemma eller genom synagogsundervisningen, burit på en Messiaslängtan som nu blev levande för honom? Hade han hört Jesus undervisa eller hört andra berätta om honom? Han hade helt säkert insett att Jesus var svaret på hans längtan. Han placerar Jesus bortom den nära förestående döden och har en fantastisk klarsyn om vem Jesus är.

Vi vet så lite om vad som rör sig i människors tankar. Därför är det klokast att inte döma någon som ett ”hopplöst fall”.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Paradis är ett persiskt ord med betydelsen ”inhägnad trädgård”. När kungen ville ära någon inbjöd han denne till sällskap i sin trädgård. Jesus lovar här den dömde sin gemenskap.

Jesus kan ha syftat på att Guds rike, ”paradiset”, blir en verklighet för rövaren när han bekänner sin tro på Jesus. Paradiset kan också syfta på himlen. (se 2 Kor. 12:4, Upp. 2:7) I så fall kan texten läsas: ”Sannerligen säger jag dig idag att du ska vara med mig i paradiset.” Detta ger den grekiska grundtexten möjlighet till. Jesus talade om för Maria, samma morgon han uppstod, att han ännu inte varit hos sin fader. (Joh. 20:17)

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Jämför de båda rövarnas mycket olika reaktion på Jesu närvaro.

LUKAS 23:44–49

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Officeren hade mer rätt än vad han nog själv förstod, när han sa: ”Han var verkligen en rättfärdig man.”

Jesus hade med sitt syndfria liv visat att Gud inte förväntat något orimligt av Adam och Eva att leva efter hans bud. Jesus den gudomlige laggivaren, den fullkomlige, tar själv konsekvensen av alla människors överträdelser, lider och dör i vårt ställe. Därför har hans död en räckvidd som sträcker sig till alla människor.

Synden skiljer oss än idag från Gud och leder till död, men tack vare Jesus kan vi bli räddade. Han tog vårt straff. Därför kan vi vända oss till honom och få förlåtelse, upprättelse och en gemenskap med Gud som börjar redan här i livet och sträcker sig in i evigheten. Detta är inget vi kan förtjäna, det är nåd, en gåva från början till slut. (Ef. 2:8, 9)

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Förhänget i templet brast. Detta skedde vid tiden för det dagliga brännoffret, klockan tre på eftermiddagen, då ett lamm slaktades som syndoffer för hela folket. Förhänget var skiljeväggen till det allra heligaste dit översteprästen fick gå en gång om året för att rena folket från deras synd. Alla offerritualerna i templet var symboler som pekade fram mot Jesus död. De hade nu nått sin fullbordan och Gud markerar detta genom den här händelsen. Vägen är nu öppen utan mellanhänder.

🗨 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad är det som gör att vi människor alltid har attraherats av att vara åskådare till andra människors lidande?

LUKAS 23:50–56

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Josef träder nu fram. Idag vet man inte ens var orten Arimataia låg, kanske nära Lydda på Sharonslätten. Josef var rik (Matt. 27:57) och hade skaffat en klippgrav nära Jerusalem. Den använde han nu för Jesus, (jfr andra översättningar av Jes. 53:9). Josef var medlem i Stora rådet och riskerade sin ställning när han begravde Jesus. Jesus lärjungar verkar stå handfallna.

Gud har vägar vi inte ens kan ana oss till. Hjälpen kan komma från ett håll som vi inte alls väntar oss.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Graven var troligtvis uthuggen i de relativt mjuka kalkstensbergen utanför Jerusalem. Gravarna bestod ofta av en gång med en eller flera sidohyllor, där man la den som dött. Framför ingången placerades en stor sten som liknade en kvarnsten.

Vid solnedgången, när sabbaten började, avbröt kvinnorna sina begravningsförberedelser. De gick dit på söndagsmorgonen med olja och kryddor (Luk. 24:1) och visste nog inte om vilka förberedelser som redan gjorts med Jesus kropp.

I Joh. 19:39 står det att en annan rådsherre, Nikodemus, hjälpte Josef och hade med sig ca 30 kg kryddblandning av myrra och aloe som de troligtvis strödde på Jesus kropp och i graven. (Det var inte likt en egyptisk balsamering.)

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan orsaken vara till att det är kvinnorna och inte Jesus tolv lärjungar som följer med till graven?

LUKAS 24:1–12

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Hur kan vi vara säkra på att Jesus verkligen uppstod?

- Jesus var inte skendöd. Ett antal personer handskades med hans döda kropp och insåg att han var död.
- Graven var tom.
  - Om gravplundrare hade varit där skulle de inte bara ha lämnat linnenvepningen utan tagit med sig allt.
  - Om myndigheterna hade fört bort kroppen skulle de senare ha kunnat visa upp den.
  - Om lärjungarna hade gömt undan kroppen – hur skulle de senare ha kunnat lida och dö för en lögn?
- Kvinnornas möte med änglarna.
- Jesus egna ord om att han skulle dö och uppstå.
- Jesus visade sig vid ett 10-tal tillfällen (1 Kor. 15:5-7).
- Evangelierna försökte inte ge en enhetlig beskrivning för att dessa skulle verka mer trovärdiga.

Den kristna tron står och faller på frågan om Jesus verkligen uppstått från de döda. Läs 1 Kor. 15:12-20.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Skinande kläder. Att de två männen som kvinnorna möter, är av himmelskt ursprung, förstår vi av de skinande kläderna. I Matteus evangelium sägs det uttryckligen att det var änglar (Matt. 28:2-5).

”... bara prat.” Det grekiska ordet som här används är en medicinsk term som bl.a. beskriver ett tillstånd av delirium d.v.s. när en person p.g.a. drogpåverkan talar förvirrat och osammanhängande.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför reagerade Jesu lärjungar så negativt på kvinnornas berättelse?

LUKAS 24:13–35

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus låter de två lärjungarna berätta om sin frustration, sitt grusade hopp och sin längtan. Det är viktigt att få uttrycka sina känslor när man upplever sorg och besvikelser.

Jesus väntade med att avslöja sin identitet. Han visste att en stark upplevelse bleknar med tiden och t.o.m. kan ifrågasättas, speciellt när svårigheter uppstår. I den situationen befann sig lärjungarna nu. De hade tidigare upplevt fantastiska ting med Jesus. Nu ville Jesus hjälpa dem att kunna tro utan att se. Så är det också för oss i vår tid.

Att uppleva Jesus som verklig är viktigt för oss alla, men vi behöver också en fast grund i Guds ord, Bibeln.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

”... med början hos Mose och alla profeterna.” Det finns ca 300 uttalanden om Messias i Gamla Testamentet. Jesus går här igenom de viktigaste. Han visar lärjungarna hur de stämmer in på den just korsfäste Jesus. På så sätt bygger han upp en stark övertygelse hos dem. Detta var viktigt. När vi läser om de första kristna i Apostlagärningarna ser vi hur just frågan om Jesus som Messias och hans uppståndelse blev ifrågasatt av judarna. Då kunde de visa att det som hänt stämde överens med profeternas löften. Se t.ex. Apg. 3:18-20.

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad kan det ha varit som fick deras hjärtan att brinna?

LUKAS 24:36–43

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Lärjungarnas felaktiga syn på andar fick dem att tvivla på Jesus verkligen hade uppstått. Genom att låta dem se hans spikmärken, ta på hans kropp och se när han åt ville han hjälpa dem att förstå vem han var. För oss som inte kan ta på honom gäller ändå uppmaningen: ”Kom och se.” Prova om det stämmer att Jesus har uppstått och kan hjälpa oss i vardagen. Då kan vi också tro och förstå att han kan ge oss ett evigt liv.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

Ordet **Ande** används på olika sätt i Bibeln.

- 1) Vid människans skapelse sägs det att Gud blåste in ande i människan han format (1 Mos. 2:7). I hebreiskan är ande och vind samma ord. Här handlar det om själva livskraften från Gud. *Bibel 2000* översätter därför ordet med liv. Jfr. när Jesus dör i Luk. 23:46.
- 2) Ande beskriver också vårt sätt att tänka, våra attityder och vårt sinne. Som Guds barn får våra liv en ny inriktning (Hes. 11:19-20, Rom. 4:23-24).
- 3) Ande kan även syfta på den Helige Ande som bl.a. ger den kristne mod, kraft och vägledning (Joh. 14:26). Att de kristna skulle få del av detta antyds i Luk. 24:49.
- 4) Ande beskriver i det här sammanhanget lärjungarnas föreställning att de döda kunde ses som vålnader. Detta trots att Bibeln beskriver döden som en sömn i väntan på uppståndelsen (Joh. 11:11-14) och att de döda är omedvetna om vad som händer på jorden (Pred. 9:5, 6).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Varför blir inte lärjungarna glada när Jesus visar sig för dem?

LUKAS 24:44–53

! ETT ORD PÅ VÄGEN

Jesus berättade för lärjungarna det han bad kvinnorna tala om för dem redan på morgonen: ”Kom ihåg vad jag sa till er förut om min död och min uppståndelse.”

Jesus pekade på Gamla Testamentets beskrivningar av Messias. Det som Gud för länge sedan förutsagt hade nu gått i uppfyllelse. Därför kan lärjungarna, och även du och jag, lita på att Jesus verkligen har uppstått. Paulus som mötte Jesus på Damaskusvägen, sammanfattar med de trosvisa orden: Men nu har Kristus uppstått från de döda, som den förste av de avlidna. ...så skall också alla få nytt liv genom Kristus (1 Kor. 15:20, 22).

Vid ett tillfälle när många av dem som följde med Jesus insåg att han inte tänkte bli någon jordisk kung, lämnade de honom. Petrus svarade på Jesus fråga till lärjungarna om de också tänkte gå bort: ”Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord, och vi tror och vi förstår att du är Guds helige” (Joh. 6:67-69). Så kan vi också få bekänna vår tro på Jesus.

🔍 ATT FÖRSTÅ TEXTEN

På väg **mot Betania** passerade man Olivberget som Lukas i Apostlagärningarna anger som platsen för Jesus himmelfärd (Apg. 1:9, 12).

”**De föll ner och hyllade honom.**” Detta innebär att de tillbad Jesus som Herre och Gud (jfr. Upp. 22:8, 9).

💬 FÖR EFTERTANKE OCH SAMTAL

Vad syftade Jesus på i v. 49? Jämför med Lukas beskrivning i Apg. 1:4, 5, 8.